

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาค่าใช้จ่ายในการตั้งครรภ์ของผู้ประกันตน ในเขตนิคม
อุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ภายใต้พระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ 2533

ชื่อและนามสกุล นางฉวีวรรณ โรจนประดิษฐ์
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อ้อทิพย์ ราษฎร์นิยม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อ้อทิพย์ ราษฎร์นิยม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

วันที่ 19 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาค่าใช้จ่ายในการตั้งครรภ์ของผู้ประกันตน ในเขตนิคม
อุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ภายใต้พระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ 2533

ผู้ศึกษา นางฉวีวรรณ โรจนประดิษฐ์ ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อ้อทิพย์ ราษฎร์นิยม ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาและวิเคราะห์ระบบการเงินของประโยชน์ทดแทนเพื่อประเมินค่าใช้จ่ายทาง
เศรษฐศาสตร์ในการตั้งครรภ์ของผู้ประกันตน ตามสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันเพื่อให้เห็นค่าใช้จ่ายที่
แท้จริงในการตั้งครรภ์โดยมี วัตถุประสงค์หลัก คือ (1) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่ายทาง
เศรษฐศาสตร์ในการตั้งครรภ์ของผู้ประกันตนที่ต้องสำรองจ่ายไปก่อน (2) เพื่อทราบถึงจำนวน
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการตั้งครรภ์ โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกและที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่มนิคมอุตสาหกรรมของ
ไทยตามสถิติของสำนักงานประกันสังคม พ.ศ. 2543

วิธีการศึกษา ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตนจำนวน 100 คน
และทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่แผนกสูตินารีเวชในจำนวน 2 โรงพยาบาลในจังหวัดสมุทรปราการ
เพื่อทราบค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์ ค่าคลอดทั้งกรณีคลอดปกติ และผ่าตัดรวมทั้งค่าบริการอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่าลูกจ้างผู้ประกันตนมีค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อมการคลอดบุตร
โดยรวมเป็นจำนวนเงิน 4,810 บาท ลูกจ้างผู้ประกันตนจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอด
บุตรต่อเมื่อได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 210 ในอัตราการเหมาจ่าย 4,000 บาทต่อการคลอด
หนึ่งครั้ง แต่ไม่เกิน 2 ครั้ง โดยผู้คลอดต้องสำรองจ่ายเงินล่วงหน้าสำหรับค่าบริการ โดยรวมทั้งก่อน
คลอดหลังคลอดบุตร

คำสำคัญ ค่าใช้จ่าย ผู้ประกันตน ประโยชน์ทดแทน สำนักงานประกันสังคม

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ผู้วิจัยตั้งใจค้นคว้าเพิ่มเติมจากจากงานวิจัยการประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคมเรื่องการศึกษาวิเคราะห์การเพิ่มประโยชน์ทดแทน โดยจิราภรณ์ เกษรสุจริต เมื่อพ.ศ 2541 โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของสวัสดิการด้านการประกันสังคมที่มีแก่ผู้ประกันตน เพื่อจัดสรรสวัสดิการสังคมให้กระจายอย่างทั่วถึง

ขอขอบคุณคณะกรรมการที่ได้กรุณาตลอดเวลาาร่วมกันพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้การจัดทำารค้นคว้าอิสระมีความสมบูรณ์เหมาะสมกับหลักสูตร ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อ้อทิพย์ ราษฎร์นิคม ที่ได้กรุณาให้การดูแลเอาใจใส่ตรวจทานต้นฉบับให้เป็นไปตามรูปแบบที่ถูกต้อง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้ศึกษาเพื่อสวัสดิการสังคมในอนาคต

ฉวีวรรณ โจนประดิษฐ์

พฤษภาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของประเด็นปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
ขอบเขตการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
ทฤษฎีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายทางเศรษฐศาสตร์	5
ทฤษฎีการประเมินต้นทุนความเจ็บป่วย	6
แนวคิดที่ว่าด้วยการประเมินมูลค่าของชีวิต	9
แนวคิดที่ว่าด้วยการประกันสังคม	10
ค่าใช้จ่ายในการตั้งครุฑและคลอด.....	16
ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร	17
ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร	20
วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์และคลอดบุตร	26
กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรความสำคัญกับคุณภาพชีวิต.....	30
วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์และคลอดบุตรกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน.....	30
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง : โรงพยาบาล.....	34
คุณลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง : ผู้ประกันตน.....	35
ผลการศึกษาจากข้อมูลการเบิกจ่ายเงินทดแทนกรณีคลอดบุตร.....	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ	
ผลการวิเคราะห์	36
ค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครรภ์	36
ค่าใช้จ่ายในการคลอด	37
วิเคราะห์ระบบการเงินของประ โยชน์ทดแทน	39
ข้อเสนอแนะ	39
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	42
แบบสัมภาษณ์เจาะลึกสำหรับ โรงพยาบาล	43
แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตน	44
ขั้นตอนการขอรับประ โยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร	45
แบบคำขอรับประ โยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร	46
ประวัติผู้ศึกษา	47

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงค่าใช้จ่ายที่นำมาประเมินค่าต้นทุนความเจ็บป่วย 7
ตารางที่ 2.2	แสดงค่าใช้จ่ายในการคลอดของผู้ประกันตน ปี พ.ศ.2536 14
ตารางที่ 2.3	แสดงประมาณค่าใช้จ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ปี พ.ศ.2540-2545 16
ตารางที่ 2.4	แสดงเงินสมทบและประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ปี พ.ศ.2534-2540 17
ตารางที่ 2.5	แสดงค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์และการคลอด 19
ตารางที่ 2.6	แสดงสิทธิประโยชน์ทดแทนระยะสั้นที่ผู้ประกันตนจะได้รับ พ.ศ. 2546 21
ตารางที่ 2.7	อัตราร้อยละของสตรีที่เคยสมรสอายุ 15-49 ปี ที่มีบุตรที่มีอายุอยู่ 0-2 ปี 24
ตารางที่ 2.6	แสดงสิทธิประโยชน์ทดแทนระยะสั้นที่ผู้ประกันตนจะได้รับ พ.ศ. 2546 21
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตน จำแนกเป็นรายจังหวัด 29
ตารางที่ 3.2	แสดงรายการค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครรภ์และค่าคลอด 32
ตารางที่ 4.1	แสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โรงพยาบาล 34
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนเงินที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการจ่ายให้แก่ ผู้ประกันตนเบิกค่าคลอดบุตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2545 36

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงอัตราส่วนเงินสมทบภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกันตน	11
ภาพที่ 2.2 แสดงกรอบแนวความคิดการศึกษาค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตร กับประโยชน์ทดแทน กรณีคลอดบุตร	28
ภาพที่ 3.1 แสดงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการตั้งครรภ์.....	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของประเด็นปัญหา

ประเทศไทย อัตราการเสียชีวิตของมารดาและทารกระหว่างการตั้งครรภ์ยังคงมีอัตราสูง โดยมีมารดาเสียชีวิตประมาณ 50 คน ต่อการเกิดของทารกทุกๆ 100,000 คน มีอัตราการตายของทารกก่อนคลอด หรือแท้งประมาณ 15-20 คน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว หญิงไทยยังคงมีอัตราการแท้งสูงถึง 10 เท่า สำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์, 2539 สำหรับสาเหตุการเสียชีวิตของมารดาและทารกระหว่างการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ เนื่องมาจากมารดาขาดความเอาใจใส่ ไม่ได้รับการตรวจและคำแนะนำที่ถูกต้องจากแพทย์ จึงไม่ทราบถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับทารก ในการจัดสรรงบประมาณด้านการสาธารณสุขของภาครัฐให้แก่ประชาชนเพิ่มขึ้น จะเป็นการเพิ่มคุณภาพของประชากร และลดปัญหาด้านสุขภาพของประชากร ตามนโยบายขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ซึ่งเน้นการเพิ่มคุณภาพของประชากรในด้านสาธารณสุขตั้งแต่แรกเกิด (Life expectancy at birth) หรือการลดอัตราการตายของทารกแรกเกิด (Infant mortality)

อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขของภาครัฐ ย่อมมีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น เช่น ค่าแพทย์, ค่าพยาบาล, ค่ายา และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ ทั้งนี้ต้องรวมถึงค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (Transportation Cost) นอกจากนี้ข้อสำคัญในการจัดสรรงานด้านสาธารณสุขของภาครัฐซึ่งเป็นการจัดสรรทั้งด้านสินค้าและบริการ (Health service) ดังนั้นในการจัดสรรงบประมาณด้านสาธารณสุขของภาครัฐจึงมีข้อจำกัดมากมาย ทั้งด้านเงินชดเชยค่ารักษาพยาบาล ข้อจำกัดในการบริการ ทำให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยในระดับหนึ่ง เต็มใจที่จะจ่ายเงินบางส่วนเพื่อซื้อสวัสดิการด้านสาธารณสุขแก่ตนเอง เพื่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง (Maximize Utility) นอกจากนี้การขยายตัวของเมืองทำให้เขตอุตสาหกรรมขยายตัวสู่จังหวัดโดยรอบกรุงเทพมหานคร โดยที่กลุ่มลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีการประกันสุขภาพเชิงบังคับ (Compulsory Health Insurance) ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพในลักษณะของการบังคับตามกฎหมาย ในสถานที่ประกอบการที่เข้าร่วม โครงการประกันสังคมตั้งอยู่ในบางพื้นที่ที่ไม่มีโรงพยาบาลของรัฐอยู่เลย หรือมีอยู่น้อยแห่ง เช่น บริเวณนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการสตรีผู้ประกันตนในสถานประกอบการในพื้นที่หรือในจังหวัดดังกล่าว จำเป็นต้องฝากครรภ์ในสถานพยาบาลเอกชน หรือโรงพยาบาลเอกชน ทำให้ค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์และคลอดยิ่งสูงขึ้นไปอีก ในทางกลับกันถ้าสตรีผู้ประกันตนในสถานประกอบการนั้นๆ กลับเพิกเฉยไม่ฝากครรภ์เลย เนื่องจากค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลเอกชนสูง หรือการเดินทางไปฝาก

โรงพยาบาลรัฐเป็นไปด้วยความลำบาก ก็ยิ่งทำให้โอกาสเสี่ยงต่อการสูญเสียมารดาและบุตรมากขึ้น
ด้วย

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นการศึกษาเพื่อประเมินค่าใช้จ่ายในการตั้งครรภ์ในเชิง
เศรษฐศาสตร์ ของสตรีผู้ประกันตน ที่เข้าร่วมโครงการกับสำนักงานประกันสังคมซึ่งดำเนินงานใน
รูปแบบของการให้สวัสดิการด้านสาธารณสุขของภาครัฐ เพื่อสะท้อนให้เห็นค่าใช้จ่ายที่แท้จริงใน
การตั้งครรภ์แต่ละครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ทดแทนที่ประกันสังคมชดเชยให้แก่
ผู้ประกันตนนั้น เพียงพอต่อการดำรงชีพในสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันหรือไม่

1.2 ประเด็นปัญหาการวิจัย

จำนวนค่าใช้จ่ายจริงสำหรับการฝากครรภ์ คลอด ที่ผู้ประกันตนหรือภรรยาผู้ประกันตนที่
สำรองจ่ายไปก่อนนั้นเปรียบเทียบกับประ โยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรในรูปเงินสดที่สามารถ
เบิกจ่ายสำนักงานประกันสังคม

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์จำนวนค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกันตนต้องสำรองจ่ายไปก่อนสำหรับการ
ตั้งครรภ์ก่อนคลอดและค่าคลอดเปรียบเทียบกับประ โยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ในรูปเงินสดที่
เบิกจากสำนักงานประกันสังคม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาต้นทุนค่าใช้จ่ายในการตั้งครุภัณฑ์ของผู้ประกันตนหรือภรรยาผู้ประกันตนกับสิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรให้แก่ผู้ประกันตน คาดว่าจะได้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1.4.1 เพื่อเป็นแนวทางนโยบายการดำเนินงานบริการของสำนักงานประกันสังคมในการพิจารณาปรับปรุงจำนวนเงินทดแทนกรณีคลอดบุตรให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริงในปัจจุบัน

1.4.2 เพื่อเป็นแนวทางนโยบายการดำเนินงานบริการของสำนักงานประกันสังคมในการพิจารณาทบทวนขั้นตอนการเบิกจ่ายค่าคลอดจากแบบเหมาครั้งเดียวหลังคลอด เป็นการเบิกจ่ายตามจริงสำหรับการฝากครรภ์ก่อนการคลอด

1.5 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ผู้ประกันตนหรือภรรยาผู้ประกันตนใช้บริการการฝากครรภ์เหมือนกับประชากรหญิงตั้งครุภัณฑ์ทั่วไป

2. ผู้ประกันตนจ่ายค่าประกันตนสูงสุดตามเงื่อนไขการประกันตนตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม

3. ในการศึกษาจะไม่นำต้นทุนค่าเสียโอกาสในการทำงานเนื่องจากลาคลอด เข้ามารวมเป็นค่าใช้จ่ายในการคลอด เพราะสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ได้กำหนดประโยชน์ทดแทนการลาคลอดไว้ต่างหากแล้ว

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

การคลอดบุตร หมายความว่า การที่ทารกออกจากครรภ์มารดา ซึ่งมีระยะเวลาตั้งครรถ์ไม่น้อยกว่า 25 สัปดาห์ไม่ว่าทารกจะมีชีวิตรอดอยู่หรือไม่ (มาตรา 5 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533)

ผู้ประกันตน หมายถึง ลูกจ้างผู้ประกันตนที่อยู่ในข่ายบังคับของกฎหมาย ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 1 คน ขึ้นไป (มาตรา 33) และเป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร สำหรับตนเอง หรือภรรยา หรือ หญิงที่อยู่กินกัน โดยเปิดเผยฉันสามีภรรยา

ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 หมายถึง ผู้ที่พ้นสภาพการเป็นลูกจ้างและได้สมัครเป็นผู้ประกันตนต่อไปโดยสมัครใจ

เงินทดแทนค่าคลอดบุตร เงินสดที่จ่ายจากกองทุนประกันสังคมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ให้แก่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตน (ในกรณีที่ผู้ประกันตนเป็นชาย) จะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนเงินสด สำหรับค่าใช้จ่ายในการคลอด เงินชดเชยรายได้จากการขาดงานเพื่อการคลอดบุตร

เงินทดแทนการขาดรายได้ ผู้ประกันตนหญิงจะมีสิทธิจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากหยุดงานเพื่อคลอดบุตรในอัตราเหมาจ่ายร้อยละ 50 ไม่นเกิน 90 วัน

กองทุนประกันสังคม เป็นกองทุนที่ให้หลักประกันแก่ผู้ประกันตนให้ได้รับประโยชน์ ทดแทนเมื่อต้องประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตาย ซึ่งไม่ใช่เนื่องจากการทำงาน รวมทั้งกรณีคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และกรณีว่างงาน (ยังไม่มีผลบังคับใช้)

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดทฤษฎี

สำหรับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตรของผู้ประกันตนมีดังต่อไปนี้

2.1.1 ทฤษฎีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายทางเศรษฐศาสตร์ (Cost Identification Analysis)

ในการวิเคราะห์ประเมินต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายทางเศรษฐศาสตร์ในงานสาธารณสุข มีแนวทางการประเมินที่แตกต่างจากการประเมินต้นทุนในหน่วยธุรกิจต่างๆ ไปซึ่งมีความสำคัญในการชี้วัดต้นทุนรวมของค่ารักษาพยาบาล และสุขภาพ ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่นำมาพิจารณาในการวิเคราะห์งานสวัสดิการสังคม ได้แก่ (ที่มา : Elementary Economic Evaluation In Health Care, Tom Jefferson-Vittorio Demicheli and Miranda Mugford, 1996, pl 10)

1. ต้นทุนทางตรงเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล (Direct medical care costs)

เป็นค่าใช้จ่ายทางตรงที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ป่วยในการรักษาพยาบาล เช่น ค่ายา, ค่าแพทย์, ค่าห้องพักในโรงพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังเหมารวมค่าแพทย์พิเศษ และค่าห้องพักผู้ป่วยฉุกเฉินด้วย

2. ต้นทุนทางตรงไม่เกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล (Direct non-medical care costs)

เป็นค่าใช้จ่ายทางตรงไปในรูปตัวเงิน (Money value) ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ป่วย แต่ไม่ใช่ค่าใช้จ่ายโดยตรงทางการแพทย์ เช่น ค่าพาหนะรับ-ส่งผู้ป่วย, ค่าพยาบาลพิเศษ, ค่าอาหารผู้ป่วย เป็นต้น

3. ต้นทุนทางอ้อม (Indirect cost)

เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน (Intangible costs) ที่ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยต้องสูญเสียไปเนื่องจากการเจ็บป่วยทางกาย (The cost of pain) และความเจ็บป่วยทางใจ (The cost of suffering) ความสูญเสียโอกาสในการทำงาน (Opportunity cost) รวมทั้งต้นทุนมูลค่าของชีวิต (The cost of life) ในกรณีที่ผู้ป่วยชีวิต

การประเมินค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพ โดยประเมินตามหลักการเศรษฐศาสตร์ ดังนี้

2.1 ต้นทุนเสียโอกาส (Opportunity cost) ความสูญเสียโอกาสในการทำงาน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการประเมินต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ โดยจะใช้ค่าจ้างเฉลี่ยรายวันของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวชี้วัดค่าเสียโอกาสในการทำงาน

2.2 ต้นทุนสุขภาพ (Avoided cost) เป็นต้นทุนทางอ้อมที่ประเมินจากปัญหาด้านสุขภาพ ความเจ็บป่วยถ้าไม่ได้รับการรักษาหรือดูแลโดยแพทย์ การประเมินการ ต้นทุนสุขภาพ จึงเป็นอีกทางหนึ่งในการประเมินหามูลค่าของประโยชน์ที่ได้รับจากการเพิ่มขึ้นของสวัสดิการด้านสุขภาพ

2.3 ต้นทุนที่ไม่สามารถจับต้องได้ (Intangible costs) ค่าใช้จ่ายที่ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยต้องสูญเสียไปเนื่องจากการเจ็บป่วยทางกาย (The cost of pain) ความเจ็บป่วยทางใจ (The cost of suffering) และส่งผลให้มูลค่าแห่งชีวิต (Value of life) คุณภาพชีวิต (Quality of life) ด้อยประสิทธิภาพลงไป ซึ่งต้นทุนที่ไม่สามารถจับต้องได้จะวัดได้จากการสูญเสียรายได้ของแรงงาน หรือการสูญเสียผลผลิตที่ควรได้จากแรงงานดังกล่าว

2.1.2 ทฤษฎีการประเมินต้นทุนความเจ็บป่วย (Cost of Illness : COI)

แนวความคิดในการตีค่าต้นทุนความเจ็บป่วย หรือ ความสูญเสียประโยชน์ เนื่องจากความเจ็บป่วย (Burden of illness) เริ่มศึกษากันอย่างจริงจังตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 โดยศึกษาต้นทุนของความเจ็บป่วยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางกายและทางใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบไปสู่การเพิ่มขึ้นของต้นทุน ค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น และต้นทุนของรายรับที่สูญเสียไปเนื่องจากเวลาทำงานน้อยลง สำหรับการตีค่าต้นทุนความเจ็บป่วยมีทั้งต้นทุนทางตรง ได้แก่ ค่ายา, ค่าแพทย์, ค่ารักษาตัวในโรงพยาบาล ฯ และต้นทุนทางอ้อม อัน ได้แก่ ความสูญเสียของครอบครัว, สังคม และรายได้ที่สูญเสียไปเนื่องจากความเจ็บป่วย ความสูญเสียนี้รวมถึงจำนวนวันที่พักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล, ห้องฉุกเฉิน ซึ่งวัดได้จากอัตราค่าจ้าง โดยสมมติว่าคนป่วยจะไม่ได้รับการทำงาน และประเมินคุณค่าของเวลาว่างเท่ากับการจ้างงาน นอกจากนี้ยังรวมต้นทุนที่ไม่สามารถจับต้องได้ เช่น ต้นทุนของความเจ็บป่วย, ต้นทุนความทุกข์ทรมานจากความเจ็บป่วย ซึ่งสามารถวัดออกมาในรูปของตัวเงินได้โดยใช้วิธีประเมินมูลค่าแห่งชีวิต และประเมินคุณภาพชีวิตตามที่กล่าวมาแล้ว

ตัวอย่างรายละเอียดของต้นทุนความเจ็บป่วย แสดงได้ตารางที่ 2.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงค่าใช้จ่ายที่นำมาประเมินค่าต้นทุนความเจ็บป่วย

ต้นทุน	มูลค่าจำนวน (หน่วย)
ต้นทุนทางตรง (Direct costs)	
จำนวนวันที่พักรักษาตัวอยู่ในห้องพักรักษาผู้ป่วย (Hotel care)	ค่าใช้จ่ายต่อวัน
จำนวนวันที่พักรักษาตัวอยู่ในห้องพักรักษาผู้ป่วยฉุกเฉิน (Intensive care)	ค่าใช้จ่ายต่อวัน
ค่าพยาบาล และเภสัชกร (Nursing and Medical staff)	ค่าใช้จ่ายต่อชั่วโมง
ค่ารักษาพิเศษ (Treatment including consumables)	ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง
การวิเคราะห์โรค (Investigations)	ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในโรงพยาบาล (Hospital overheads)	ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง ตามที่ โรงพยาบาลเรียกเก็บเพิ่มเติม
ต้นทุนทางอ้อม (indirect Costs)	
ความสูญเสียของตัวผู้ป่วยเอง และญาติผู้ป่วย (Patient and family)	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งเมื่อป่วย
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (Travel Cost-Hospital or Clinic)	ค่าใช้จ่ายต่อกิโลเมตร
ค่าใช้จ่ายในเรื่องข่าวสารข้อมูล (Information Support)	ค่าใช้จ่ายต่อชั่วโมง
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (Other expenses)	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งเมื่อป่วย

ที่มา: A.J Culyer , The Economics of Health Vol.1, 1991

2.1.3 แนวคิดว่าด้วยการประเมินมูลค่าแห่งชีวิต (Value of Life)

เป็นการวัดผลประโยชน์ของโครงการสาธารณสุขในรูปของการให้บริการที่สามารถทำให้ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการมีอายุยืนยาวขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยแบ่งแนวทางการประเมินมูลค่าชีวิตมนุษย์ออกเป็น 3 แนวทางใหญ่ๆ ดังนี้

1. แนวทางทุนมนุษย์ (Livelihood or human capital approach)

วัดจากปริมาณผลผลิตจากจำนวนคนที่โครงการนั้นๆ สามารถช่วยให้เขามีชีวิตยืนยาวได้ ซึ่งในการวิเคราะห์โครงการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ จะต้องคิดมูลค่าของชีวิตมนุษย์ที่ได้รับผลจากโครงการนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นผลดี ช่วยชีวิตมนุษย์ หรือ ผลเสีย (ทำให้เสียชีวิต) (เขาวเรศ ทับพันธุ์, 2541)

2. แนวทางการประเมินแบบแฝงจากการตัดสินใจในอดีต (Valuation implicit in part decision)

เป็นการประเมินมูลค่าแห่งชีวิตแบบแฝงจากการตัดสินใจของบุคคลผู้เป็นเจ้าของชีวิตเอง (Implicit values from individual decisions) โดยพิจารณาจากความเต็มใจที่จะจ่ายเงินเพื่อลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียต่อชีวิต เพื่อรักษาชีวิต กล่าวคือการประเมินมูลค่าที่เป็นตัวเงินของการเปลี่ยนแปลงอัตราความเสี่ยงต่อชีวิตในการเจ็บป่วยหรือตาย ควรประเมินจากความเต็มใจที่จะจ่าย เพื่อลดอัตราความเสี่ยงดังกล่าว (เขาวเรศ ทับพันธุ์, 2541)

3. แนวทางความเต็มใจจะจ่าย (Willingness to pay approach)

ได้ศึกษาและอธิบายเหตุผลของแนวทางความเต็มใจจะจ่ายไว้ดังนี้ “ถ้าการวิเคราะห์ต้นทุน-ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยการใช้ส่วนเกินของผู้บริโภค (Consumer's surplus) เป็นตัววัดมูลค่าของสินค้าที่ไม่มีการซื้อขายในตลาด คำนึง จึงควรต้องมีการพัฒนาวิธีการที่สอดคล้องกันในการหามูลค่าของสินค้าที่ไม่มีการซื้อขายกันในตลาด โดยการหาความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to pay) ของบุคคลเพื่อที่จะได้มาซึ่งสินค้าที่ไม่มีการซื้อขายในตลาดเพิ่มขึ้น โดยมีหลักการพื้นฐานสองประการดังนี้

หลักการที่ 1 จากแนวคิดข้างต้นสิ่งที่ต้องการและพยายามประเมินนั้นไม่ใช่มูลค่าชีวิตของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นการประเมินมูลค่าของความเปลี่ยนแปลงในอัตราความเสี่ยงต่อชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งขนาดของการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย

หลักการที่ 2 มูลค่าที่เป็นตัวเงินของการเปลี่ยนแปลงอัตราความเสี่ยงต่อชีวิตข้างต้น ควรประเมินจากความเต็มใจจะจ่าย เพื่อลดอัตราความเสี่ยงต่อชีวิตของคนกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ

2.1.4 แนวคิดว่าด้วยการประกันสังคม

เป็นแนวความคิดที่ต้องการสร้างความมั่นคงทางสังคมให้แก่ประชากรในประเทศ โดยความพยายามจัดระบบ โครงการเพื่อความมั่นคงอยู่ดีกินดีของประชาชนในแต่ละประเทศ ในรูปของการประกันสังคมการสังคมสงเคราะห์ สวัสดิการทางสังคม และโครงการต่างๆ เพื่อให้บรรลुวัตถุประสงค์ให้เกิดความมั่นคงทางสังคม การกินดีอยู่ดีของประชาชน โดยรัฐสาธารณะ และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมแบ่งสรรความรับผิดชอบในการดำเนินการจัดสรรสิทธิประโยชน์ร่วมกัน

ระบบความมั่นคงทางสังคม เริ่มขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 จากแนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์กลุ่ม โครงสร้างนิยมที่ศึกษาพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคมจากดั้งเดิมที่เคยทำการเกษตรและการผลิตเพื่อการยังชีพ ไปสู่สังคมอุตสาหกรรม

กลุ่มประเทศในยุโรปและอเมริกาเป็นกลุ่มแรกที่เริ่มปรับเปลี่ยนเป้าหมายในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากความต่อสู้กับความยากจนมาต่อสู้กับความเสี่ยงภัยและความไม่แน่นอน อันเป็นผลกระทบจากการเป็นอุตสาหกรรมของสังคม (Industrialization) เช่น การบาดเจ็บ การว่างงานและชราภาพ เป็นต้น โดยมีภาครัฐได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและการกำหนดบทบาทหน้าที่จัดสวัสดิการให้แก่สังคมภายใต้โครงการต่างๆ เช่น โครงการสังคมสงเคราะห์ โครงการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งเงื่อนไขการให้บริการภายใต้ระบบความมั่นคงทางสังคมที่แตกต่างกันไป จากแนวความคิดด้านความมั่นคงทางสังคม เชื่อมโยงเข้าสู่การประกันสังคม ซึ่งเป็นสาขากิจกรรมหนึ่งภายใต้ระบบความมั่นคงทางสังคมที่เน้นครอบคลุมผู้ทำงานหารายได้เลี้ยงชีพ และผลกระทบจากการประกอบอาชีพ ซึ่งความหมายของการประกันสังคม มีหน่วยงานสากลหลายหน่วยงานให้ความหมายไว้ เช่น

1. องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (พ.ศ.2495) ให้ความหมายระบบการประกันสังคมว่า หมายถึง “การคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคม ที่อาจเกิดขึ้นจากการขาดรายได้ การขึ้นลงของรายได้ อันเกิดจากการเจ็บป่วย การเป็นมารดา การว่างงาน ทูพลภาพ ชราภาพ และสูญเสียชีวิต รวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาล และการให้เงินช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่ต้องอุปการะบุตร
2. Beveridge (1942) ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของระบบความมั่นคงทางสังคมของ อังกฤษ ให้ความหมายของระบบการประกันสังคมว่า หมายถึง “ระบบการให้หลักประกันทางรายได้ โดยการจัดสรรการขาดแคลนรายได้ที่สะกดหยุดลงจากการเจ็บป่วย หรือประสบอุบัติเหตุ การเกษียณอายุ การขาดผู้อุปการะเนื่องจากการตายของสมาชิกในครอบครัว

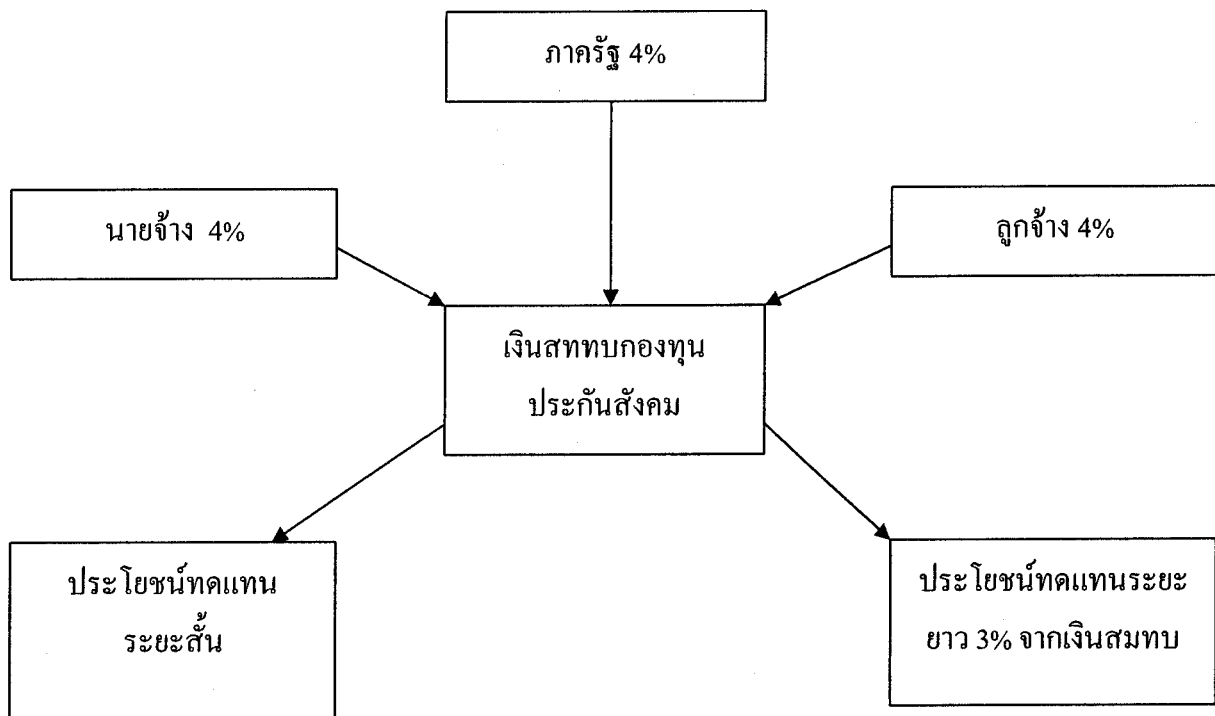

(3) งานประกันสังคมเป็นงานสร้างความมั่นคงให้แก่สังคมไทยเป็นอย่างดี ในฐานะเป็นการสร้างความสามัคคีในฐานะต่างๆ โดยเฉพาะนายจ้างกับลูกจ้าง

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติประกันสังคม ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2533 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2537 และพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542 และมีผลบังคับใช้สำหรับสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คน ขึ้นไป โดยที่ผู้ประกันตน นายจ้าง และรัฐบาลจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในอัตรา 1.5 % ของค่าจ้าง (ไม่เกิน 15,000 บาท) ของลูกจ้างทุกเดือน และมีการจัดตั้ง “กองทุนเงินทดแทน” ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 ขึ้น เพื่อเป็นทุนให้มีการจ่ายเงินทดแทนแก่ลูกจ้างแทนนายจ้างเมื่อลูกจ้างประสบอันตราย เจ็บป่วย สูญหาย หรือถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากทำงานให้นายจ้างหรือป้องกันผลประโยชน์ให้นายจ้าง โดยกองทุนเงินทดแทนจะให้ผลประโยชน์ทดแทนแก่ลูกจ้างตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ (เอกสารชี้แจง นายจ้าง ลูกจ้าง เรื่องกองทุนเงินทดแทน, สำนักงานประกันสังคม)

1. กองทุนประกันสังคม

เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ทำหน้าที่จัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้าง ลูกจ้าง และเงินงบประมาณสหภาพภาครัฐ ในอัตราร้อยละ 4 เพื่อเป็นกองทุนที่ให้หลักประกันแก่ผู้ประกันตนให้ได้รับประโยชน์ทดแทนเมื่อต้องประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือตาย ซึ่งไม่ใช่เนื่องจากการทำงาน รวมทั้งกรณีคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และกรณีว่างงาน (ยังไม่มีผลบังคับใช้) ดังภาพที่ 2.1

- ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตราย
- หรือเจ็บป่วย ร้อยละ 0.59
- ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ร้อยละ 0.08
- ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ ร้อยละ 0.29
- ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย ร้อยละ 0.04

ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร
 ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

ที่มา : ศูนย์สารนิเทศ , สำนักงานประกันสังคม , 2545

ภาพที่ 2-1 แสดงอัตราส่วนเงินสมทบภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกันตน

2. กองทุนเงินทดแทน

เป็นกองทุนในการจ่ายเงินทดแทน แทนนายจ้างให้แก่ ลูกจ้าง ซึ่งประสบอันตราย เจ็บป่วย หรือตาย เนื่องจากการทำงานหรือป้องกันรักษาผลประโยชน์ให้แก่ นายจ้าง โดยกองทุนเงินทดแทนจะให้ผลประโยชน์ทดแทนแก่ลูกจ้างตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้พระราชบัญญัติประกันสังคม มีผลบังคับใช้สำหรับสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 1 คน ขึ้นไป โดยทั้งนายจ้าง ลูกจ้าง ต้องขึ้นทะเบียนประกันตน และ จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ในอัตราร้อยละ 4.5 ของค่าจ้าง (ไม่เกิน 15,000 บาท) ของลูกจ้างทุกเดือน และ สำหรับนายจ้างยังต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนเงินทดแทนตามรหัสกิจการ ไม่เกินร้อยละ 1 ของค่าจ้างที่นายจ้างจ่ายในแต่ละปี

3. ประโยชน์ทดแทน

เป็นเงินที่สำนักงานประกันสังคมจ่ายให้แก่ผู้ประกันตน เพื่อเป็นการชดเชยค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกันตนสำรองจ่ายไปก่อน โดยมีรูปแบบการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีต่างๆ ดังนี้

1. บริการทางการแพทย์ เมื่อผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ก็สามารถเข้ารับบริการทางการแพทย์ในสถานพยาบาล ซึ่งบริการทางการแพทย์นี้รวมถึง ค่าวินิจฉัยโรค ค่าบำบัดทางการแพทย์ ค่ากินอยู่และค่ารักษาพยาบาลในขณะที่รักษาตัวอยู่ในสถานพยาบาล

2. เงินทดแทนการขาดรายได้ ผู้ประกันตนมีสิทธิจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้นี้ ต้องเป็นลูกจ้างที่ไม่ได้รับค่าจ้างในระหว่างที่ต้องหยุดงานเพื่อรักษาพยาบาล

ประโยชน์ทดแทนที่ลูกจ้างผู้ประกันตนจะได้รับ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม มาตรา 58 ปี ดังต่อไปนี้

ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ

ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย

ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร

ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน (ยกเว้นผู้ประกันตนตามมาตรา 39)

ซึ่งมีรายละเอียดผลประโยชน์ทดแทนแต่ละกรณีมีดังต่อไปนี้

1. ค่ารักษาพยาบาลทางการแพทย์ เมื่อผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยก็สามารถเข้ารับบริการทางการแพทย์ในสถานพยาบาล ที่ผู้ประกันตนเลือกขึ้นทะเบียน โดยที่ผู้ประกันตนไม่ต้องสำรองเงินสดไปก่อน

2. ค่าคลอดบุตร ผู้ประกันตน หรือคู่สมรสของผู้ประกันตน (ในกรณีที่ผู้ประกันตนเป็นชาย) จะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนเงินสดสำหรับค่าใช้จ่ายในการคลอด เงินชดเชยรายได้จากการขาดงานเพื่อการคลอดบุตร

3. เงินค่าทำศพ กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย ผู้จัดการทำศพผู้ประกันตนจะมีสิทธิยื่นขอรับเงินค่าทำศพต่อสำนักงานประกันสังคมได้

4. เงินสงเคราะห์บุตร ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนเป็นการสงเคราะห์บุตรไม่เกิน 2 คน โดยรวมถึงค่าสงเคราะห์ความเป็นอยู่ของบุตร ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาลบุตร และค่าสงเคราะห์อื่นๆ ที่จำเป็น

5. เงินบำนาญกรณีชราภาพ ผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพต้องจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี และถูกจ้างผู้ประกันตนต้องมีอายุ 55 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และประโยชน์ทดแทนที่จะได้จะมีลักษณะบำนาญให้แก่ลูกจ้างไปจนตลอดชีวิต

4. ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

สำหรับการคลอดบุตรกำหนดไว้ในมาตราที่ 5 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2535 หมายถึง การที่ทารกออกจากครรภ์มารดา ซึ่งมีระยะเวลาตั้งครรภ์ไม่น้อยกว่า 25 สัปดาห์ไม่ว่าทารกจะมีชีวิตรอดอยู่หรือไม่ ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ตามมาตรา 65 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ได้แก่ ลูกจ้างผู้ประกันตน หรือคู่สมรสของผู้ประกันตน (ในกรณีที่ผู้ประกันตนเป็นชาย) จะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรต่อเมื่อได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 210 วัน และต้องอยู่ภายใน 15 เดือนก่อนวันเข้ารับบริการทางการแพทย์ ในอัตราค่าเหมาจ่าย 4,000 บาท ต่อการคลอดหนึ่งครั้ง แต่ไม่เกิน 2 ครั้ง โดยผู้คลอดต้องสำรองจ่ายเงินค่าบริการก่อนคลอด คลอด และหลังคลอดบุตรไปก่อนแล้วค่อยยื่นเรื่องขอเบิกค่าคลอด 4,000 บาท จากสำนักงานประกันสังคม นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ประกันตนหญิงที่ต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรตามคำสั่งแพทย์ ผู้ประกันตนยังสามารถเบิกเงินทดแทนรายได้โดยที่การลาคลอดในเดือนแรกนายจ้างเป็นผู้จ่ายค่าจ้างให้ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานหรือเป็นไปตามสัญญาจ้าง เมื่อหยุดเกิน 1 เดือน ประกันสังคมจะจ่ายเงินทดแทนรายได้ให้ในอัตรา 50% ของค่าจ้างแต่ไม่เกิน 90 วัน ตามมาตรา 67 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

2.2.1 ค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์และคลอด

นายแพทย์วีโรจน์ ตั้งเจริญเสถียรและคณะกองแผนงานสาธารณสุข (2536) ได้ทำการวิจัยข้อมูลการเบิกจ่ายของผู้ประกันตนและภรรยาผู้ประกันตน ในปี พ.ศ.2536 ตามเงื่อนไขประโยชน์ทดแทนการคลอดบุตร ภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม 2533 โดยเลือกพื้นที่ทำการศึกษาทั้ง 4 ภาค ทั่วประเทศ ภาคละ 2 จังหวัด และกรุงเทพมหานครอีก 1 จังหวัด โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามบริการคลินิกฝากครรภ์สำหรับเจ้าหน้าที่สูตินารี ของโรงพยาบาลในพื้นที่ๆ ทำการศึกษา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

โดยเฉลี่ยสตรีตั้งครรภ์ต้องเข้าพบแพทย์เพื่อฝากครรภ์ถึง 6.6 ครั้ง เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ในการฝากครรภ์ทั้งสิ้น 387 บาท (ปี พ.ศ.2536) สำหรับการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลของรัฐแสดงดังตารางของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการคลอดบุตรที่ผู้ประกันตนต้องจ่ายจริงสำหรับการคลอดปกติในโรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ.2536 ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงค่าใช้จ่ายในการคลอดของผู้ประกันตน ปี พ.ศ.2536

ประเภทโรงพยาบาล/ กรุงเทพมหานคร	คลอดปกติ (บาท)	คลอดโดยใช้เครื่องมือพิเศษ (บาท)	ผ่าตัดคลอด (บาท)
โรงพยาบาลรัฐ	1,693	3,780	5,293
โรงพยาบาลเอกชน	11,664	20,044	23,403

(ที่มา: กองแผนงานสาธารณสุข, 2533 : 21)

จากตัวเลขดังกล่าวข้างต้นแสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในปี พ.ศ.2536 เมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยใน ปีเดียวกันของการฝากครรภ์ 387 บาท จะเห็นว่าเงินทดแทนที่ประกันสังคมจ่ายให้แก่ผู้ประกันตน จำนวน 4,000 บาท ในปัจจุบัน (พ.ศ.2546) ครอบคลุมเฉพาะค่าคลอดปกติในโรงพยาบาลของรัฐเท่านั้น นั่นหมายความว่ามารดาต้องเป็นบุคคลที่มีสุขภาพแข็งแรงจริงๆ และไม่มีโรคแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์แต่ถ้าในการคลอดที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือแพทย์พิเศษ เช่น การคลอดโดยวิธีคีม หรือ เครื่องดูดอากาศ ผู้ประกันตนต้องจ่ายเงินค่าคลอดเฉลี่ย 3,780 บาท และเมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายฝากครรภ์ เฉลี่ย 387 บาท แล้วเงินทดแทน 4,000 บาท ในปัจจุบัน

ก็ไม่สามารถครอบคลุมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการฝากครรภ์และการคลอดที่มีความจำเป็นต้องใช้ เครื่องมือแพทย์พิเศษในปี พ.ศ.2536 ได้และเงิน 4,000 บาท ก็ไม่เพียงพอที่จะคลอดโดยวิธีผ่าตัด (5,293 บาท) ในปี พ.ศ.2536 ได้อีกด้วยเช่นกัน

2.2.2 ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

จิราภรณ์ เกษรสุจริต (2541) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ระบบการเงินของประโยชน์ทดแทน ในปี พ.ศ.2541 ซึ่งมีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนประโยชน์ทดแทน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของระดับค่าจ้างโดยทั่วไปหรือค่าครองชีพ ดังนั้นความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนประโยชน์ทดแทน และวิธีการปรับขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้ของการเพิ่มอัตราเงินสมทบและระดับเงินกองทุนในระบบการเงินซึ่งได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ระบบการเงินของประโยชน์ทดแทนระยะสั้น ดังนี้

1. การให้บริการทางการแพทย์
2. ประโยชน์ทดแทนในรูปเงินสด สำหรับกรณีเจ็บป่วยและคลอดบุตร
3. ประโยชน์ทดแทนการว่างงาน และเงินช่วยเหลือกรณีตาย
4. ประโยชน์ทดแทนให้ครอบครัว

นอกจากนี้ได้กำหนดข้อสมมติฐานสำหรับการประมาณการต้นทุนค่าใช้จ่าย และแผนการเพิ่มประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร และสรุปเป็นตารางแสดงประมาณค่าใช้จ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ปี พ.ศ.2540-2545 ดังแสดงในตาราง 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงประมาณค่าใช้จ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ปี พ.ศ.2540-2545

รายการ	หน่วย	ปีฐาน	ประมาณการ (หน่วยล้านบาท)				
		2540	2541	2542	2543	2544	2545
1. จำนวนผู้มีสิทธิ	พันคน	4,734	4,824	4,913	5,251	6,227	6,438
2. ค่ารักษา							
2.1 อัตราค่าคลอดบุตร	บาท/ครั้ง	4,000	4,000	4,000	4,000	4,500	4,500
2.2 จำนวนผู้เบิก	ราย	192,361	217,098	221,085	236,316	280,203	289,716
- หญิง	ราย	132,957	150,299	153,059	163,604	193,987	200,573
- ชาย	ราย	58,980	66,799	68,026	72,713	86,216	89,143
2.3 อัตราการเบิก	%	4.06%	4.50%	4.50%	4.50%	4.50%	4.50%
2.4 จำนวนเงินเฉลี่ย	บาท/ครั้ง ล้านบาท	3,998	4,000	4,000	4,000	4,500	4,500
รายจ่ายรวม	%	769.00	868.40	884.30	945.30	1,260.90	1,303.70
% ของค่าจ้างทั้งหมด		0.21%	0.23%	0.22%	0.21%	0.21%	0.20%
3. เงินสงเคราะห์การหยุดงาน	%	50%	50%	50%	50%	60%	60%
3.1 อัตราเงินสงเคราะห์	ราย	132,936	150,299	153,059	163,604	193,987	200,573
3.2 จำนวนคนเบิก	%	2.81%	3.00%	3.00%	3.00%	3.00%	3.00%
3.3 อัตราการเบิก	บาท/ราย	8,949	9,921	10,219	10,730	13,648	14,535
3.4 จำนวนเงินเฉลี่ย							
รายจ่ายรวม	ล้านบาท	1,189.60	1,491.10	1,564.10	1,755.40	2,647.60	2,915.40
% ของค่าจ้างทั้งหมด	%	0.33%	0.39%	0.39%	0.39%	0.44%	0.44%
4. รายจ่ายรวมทั้งหมด	ล้านบาท	1,959	2,360	2,448	2,701	3,908	4,219
% ของค่าจ้างทั้งหมด	%	0.54%	0.62%	0.61%	0.60%	0.66%	0.64%

ที่มา : จีราภรณ์ เกษรสุจริต , 2541 : 25

สำหรับค่าใช้จ่ายที่ทางสำนักงานประกันสังคมจ่ายสำหรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ที่เบิกจ่ายจริงในปี พ.ศ.2534-2540 แสดงได้ดังตารางที่ 2.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 แสดงเงินสมทบและประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ปี พ.ศ.2534-2540

ปี พ.ศ.	เงินสมทบ (ล้านบาท)	ประโยชน์ทดแทนฯ (ล้านบาท)	ประโยชน์ทดแทนฯ ต่อเงินสมทบ(%)
2534	334.28	3.65	1.09
2535	527.55	189.94	36.00
2536	666.56	326.92	49.05
2537	836.99	435.34	52.01
2538	1,003.83	1,072.55	106.85
2539	1,168.98	1,657.51	141.79
2540	1,296.75	1,958.63	151.02

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม, กองวิชาการและแผนงาน, 2541

สรุปผลการวิเคราะห์จากตารางแสดงประมาณค่าใช้จ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ปี 2540-2545 ได้ดังนี้

1. ณ สิ้นปี 2540 กองทุนมีเงินสะสมทั้งสิ้น 52,000 ล้านบาท ซึ่งเพียงพอสำหรับการจ่ายประโยชน์ทดแทนต่อไปได้อีกประมาณ 5 ปี แม้จะไม่มีรายรับเข้ามาเลยก็ตาม
2. ในการเพิ่มประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์และเงินชดเชยการขาดรายได้ให้แก่ผู้ประกันตนตามแผนการทั้งสองสถานการณ์ พบว่าในช่วงปี 2541-2543 กองทุนมีรายรับจากเงินสมทบจาก 3 ฝ่ายคือ นายจ้าง ลูกจ้างและรัฐบาล รวมเป็นร้อยละ 3 ของค่าจ้างในปี 2543 และเป็นร้อยละ 4.5 ของค่าจ้าง หลังจากปี 2543 ซึ่งรายรับจากเงินสมทบบังคับว่านั้นเพียงพอต่อการจ่ายอัตราประโยชน์ทดแทน ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการขยายความคุ้มครองกรณีเจ็บป่วยให้ครอบคลุมถึงคู่สมรสด้วย
3. จากตารางแสดงประมาณค่าใช้จ่ายประโยชน์ทดแทนการคลอดบุตร จะเห็นว่ากองทุนประกันสังคมสามารถเพิ่มประโยชน์ทดแทนการคลอดบุตรเป็น 4,500 บาท ได้ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา

2.2.3 ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรความสำคัญกับคุณภาพชีวิต

จากรายงานการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์ที่ผ่านมา พบว่า อัตราการเสียชีวิตของมารดาและทารกระหว่างการตั้งครรภ์ยังคงมีอัตราสูง โดยมีมารดาเสียชีวิตประมาณ 50 คน ต่อการเกิดของทารกทุกๆ 100,000 คน มีอัตราการตายของทารกก่อนคลอด หรือแท้งประมาณ 15-20 คน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว หญิงไทยยังคงมีอัตราการแท้งสูงถึง 10 เท่า สำหรับสาเหตุการเสียชีวิตของมารดาและทารกระหว่างการตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ เนื่องมาจากมารดาขาดความเอาใจใส่ ไม่ได้ได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านการสาธารณสุขของภาครัฐให้แก่ประชาชนเพิ่มขึ้น จึงเป็นการเพิ่มคุณภาพของประชากร เพื่อลดปัญหาด้านสุขภาพของประชากรตามนโยบายขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) โดยเน้นการเพิ่มคุณภาพของประชากรในด้านสาธารณสุขตั้งแต่แรกเกิด (Life expectancy at birth) หรือการลดอัตราการตายของทารกแรกเกิด (Infant mortality) ** (เพิ่มเติมภาคผนวก โครงการ “ลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย” กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2541)

ตั้งแต่ปี 2533 ตามที่พระราชบัญญัติประกันสังคม มีผลบังคับใช้สิทธิประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ได้มีการปรับปรุงการจ่ายประโยชน์ทดแทนทั้งในรูปเงินสดสำหรับค่าคลอด และเงินชดเชยการขาดงานเนื่องจากการคลอดบุตร ดังนี้

ประโยชน์ทดแทนค่าคลอดแบบเหมาจ่าย	เงินทดแทนการขาดรายได้ร้อยละ 50 ของค่าจ้าง
ปี 2534 2,500 บาท	ไม่เกิน 60 วัน
ปี 2536 3,000 บาท	ไม่เกิน 60 วัน
ปี 2537 3,000 บาท	ไม่เกิน 60 วัน
ปี 2538 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน
ปี 2539 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน
ปี 2540 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน
ปี 2541 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน
ปี 2542 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน
ปี 2543 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน
ปี 2544 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน
ปี 2545 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน
ปี 2546 4,000 บาท	เฉลี่ยไม่เกิน 90 วัน

ในปี พ.ศ.2538 สำนักงานประกันสังคมได้มีมติปรับเพิ่มสิทธิประโยชน์ทดแทนคลอดบุตร เป็น 4,000 บาท ตามมติคณะกรรมการการแพทย์ โดยจำแนกค่าใช้จ่ายเป็นดังนี้

ค่าดูแลก่อนคลอดบุตร หรือค่าฝากครรภ์ 500 บาท ค่าคลอด 2,000 บาท และค่าดูแลหลัง การคลอด 1,500 บาทโดยไม่แยกว่าเป็นการคลอดในลักษณะใด นอกจากนี้ สำนักงานประกันสังคม ยังมีมติเห็นชอบให้ปรับปรุงเงินทดแทนการขาดรายได้ร้อยละ 50 ของค่าจ้างจากจ่ายไม่เกิน 60 วัน เป็นเหมาจ่าย ร้อยละ 50 ของค่าจ้างเป็นเวลา 90 วัน ไม่ว่าผู้ประกันตนจะหยุดงานหรือไม่

แต่ในสภาพการณ์ตามจริง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จนกระทั่งคลอด เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อเตรียมตัวให้มารดาคลอดบุตรอย่างปลอดภัย บุตรที่เกิดมามีน้ำหนักตัวแรกเกิดดี อัตราการรอดชีวิตสูงมารดามีสุขภาพแข็งแรง เพื่อเป็นการลดอัตราการตายมารดาและทารก จะ ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายเริ่มตั้งครรภ์ จนถึงก่อนคลอด หรือ ค่าฝากครรภ์ โดยมีรายละเอียดทั้ง ค่าใช้จ่ายทางตรง และค่าใช้จ่ายทางอ้อม ดังตารางที่ 2.5 ต่อไปนี้ (ที่มา : จุฬา มนัสไพบุลย์, นพวรรณ จงวัฒนา, บุษบา คุณาศิรินทร์ , 2522

ตารางที่ 2.5 แสดงค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์และการคลอด

ค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์	
ค่าใช้จ่ายทางตรง (Direct Costs)	ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Costs)
1. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจเลือด	1. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจปัสสาวะ	2. ค่าใช้จ่ายในเรื่องข่าวสารข้อมูล
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจหาการติดเชื้อบางชนิดที่อาจนำไปสู่ทารก เช่น เบบ้าหวาน, ชาติสซีเมีย	3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ
4. ค่าวัคซีน เช่น วัคซีนบาดทะยัก, หัดเยอรมัน	4. ค่าเสียโอกาสในการทำงาน
5. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจดูการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ เช่น อัลตราซาว์	
6. ค่ายาบำรุง	

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ค่าคลอด	
ค่าใช้จ่ายทางตรง (Direct Costs)	ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Costs)
1. ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์	1. ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย
2. ค่าทำคลอด	2. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
3. ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล	3. ค่าใช้จ่ายในเรื่องข่าวสารข้อมูล
4. ค่าบริหารและค่าพยาบาลทารกแรกเกิด	4. ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็น
5. ค่าพยาบาล และเภสัชกร	
6. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในโรงพยาบาล	

ในปี พ.ศ. 2544 เงินสมทบที่จัดสรรให้แก่ประชาชนในกรณีคลอดบุตรร้อยละ 0.08 นั้น คิดเป็นจำนวนเงิน 1,000 ล้านบาท ในขณะที่ยอดการเบิกจริงของผู้ประกันตนหรือภรรยาผู้ประกันตนเท่ากับ 1,526 ล้านบาท (ที่มา: รายงานประจำปี 2544, สำนักงานประกันสังคม) ประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนหรือภรรยาผู้ประกันตนได้รับ ได้แก่ เงินทดแทนค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตร ในอัตราเหมาจ่าย 4,000 บาท ไม่ว่ากรณีใด และเงินชดเชยรายได้จากการคลอดบุตรเหมาจ่ายร้อยละ 50 ของค่าจ้างไม่เกิน 90 วัน ซึ่งจำนวนเงิน 4,000 บาทจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตรตามมาตรา 66 ดังนี้

- (1) ค่าตรวจและรับฝากครรภ์
- (2) ค่าบำบัดทางการแพทย์
- (3) ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์
- (4) ค่าทำคลอด
- (5) ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล
- (6) ค่าพยาบาลและรักษาพยาบาลทารกแรกเกิด
- (7) ค่าพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย
- (8) ค่าบริการอื่นที่จำเป็น

ในปี พ.ศ. 2546 ประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคม ได้มีการปรับปรุงเพิ่มดังตารางต่อไปนี้
 ตารางที่ 2.6 แสดงสิทธิประโยชน์ทดแทนระยะสั้นที่ผู้ประกันตนจะได้รับ พ.ศ. 2546

ประเภท	ประโยชน์ทดแทนที่ได้รับ	เงินทดแทนการขาดรายได้
<p>เจ็บป่วย หลักเกณฑ์ : จ่ายเงินสมทบในส่วนกรณี เจ็บป่วยมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายใน 15 เดือน ก่อนวันเข้ารับบริการทาง การแพทย์</p>	<p><u>กรณีเจ็บป่วยทั่วไป</u> รักษาพยาบาลฟรีในโรงพยาบาลที่ประกันตน หรือโรงพยาบาลในเครือข่าย</p> <p><u>กรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน</u> <u>ผู้ป่วยใน</u> ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง - ค่ารักษาพยาบาลไม่เกินวันละ 1,500 บาท - ค่าห้อง ค่าอาหารไม่เกินวันละ 700 บาท - กรณีผ่าตัดใหญ่ไม่เกิน 2 ชั่วโมง จ่ายตาม จำนวนจริงไม่เกิน 8,000 บาท ถ้าเกิน 2 ชั่วโมงจ่ายตามจำนวนจริงไม่เกิน 14,000 บาท ต่อการเจ็บป่วยหนึ่งครั้ง - CT SCAN หรือ MRI ตามหลักเกณฑ์ที่ กำหนดจ่ายจริงไม่เกิน 4,000 บาท ต่อการ เจ็บป่วยหนึ่งครั้ง</p> <p><u>ผู้ป่วยนอก</u> ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง - ค่ารักษาพยาบาลไม่เกิน 300 บาทต่อครั้ง - ค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการเจ็บ ป่วยหนึ่งครั้ง</p> <p>3) <u>กรณีทันตกรรม</u> ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง เบิก ได้เฉพาะกรณีการถอนฟัน อุดฟัน และขูด หินปูน ได้ครั้งละไม่เกิน 200 บาท ปีละไม่ เกิน 400 บาท</p>	<p>ร้อยละ 50 ของค่าจ้าง โดยได้ รับตามที่หยุดงานจริงตามคำสั่ง แพทย์ไม่เกิน 90 วัน ต่อครั้ง และรวมกันไม่เกิน 180 วัน ต่อปี</p>

ตารางที่ 2.6 ต่อ		
ประเภท	ประโยชน์ทดแทนที่ได้รับ	เงินทดแทนการขาดรายได้
<p>คลอดบุตร</p> <p>หลักเกณฑ์ :</p> <p>จ่ายเงินสมทบในส่วนของกรณีคลอดบุตร มาแล้วไม่น้อยกว่า 7 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนวันหลังคลอดบุตร</p>	<p>ผู้ประกันตนหญิง</p> <p>- ได้รับเงินค่าใช้จ่ายบุตรเหมาจ่าย 4,000 บาทต่อครั้ง</p> <p>ผู้ประกันตนชาย</p> <p>- ได้รับเงินค่าใช้จ่ายบุตรเหมาจ่าย 4,000 บาทต่อครั้ง สำหรับภรรยาที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย หรือหญิงที่กินอยู่ฉันสามีภรรยา แต่มิได้จดทะเบียนสมรส</p>	<p>เงินชดเชยการหยุดงานเพื่อคลอดบุตรเหมาจ่ายร้อยละ 50 ของค่าจ้างเฉลี่ยเป็นเวลา 90 วัน เฉพาะผู้ประกันตนหญิง</p>
<p>ทุพพลภาพ</p> <p>หลักเกณฑ์ :</p> <p>จ่ายเงินสมทบในส่วนกรณีทุพพลภาพ มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนวันที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดให้เป็นผู้ทุพพลภาพ</p>	<p>1) ค่ารักษาพยาบาล เบิกได้เท่าจ่ายจริง ไม่เกินเดือนละ 2,000 บาท</p> <p>2) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เท่าที่จ่ายตามความจำเป็นไม่เกิน 40,000 บาทต่อราย</p> <p>3) ค่าทำศพ กรณีผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพถึงแก่ความตาย ผู้จัดการศพมีสิทธิได้รับเงินค่าทำศพ 30,000 บาท</p>	<p>ร้อยละ 50 ของค่าจ้าง ตลอดชีวิต (ผู้ทุพพลภาพก่อนวันที่ 30 มีนาคม 2538)</p>

ตารางที่ 2.6 ต่อ		
ประเภท	ประโยชน์ทดแทนที่ได้รับ	เงินทดแทนการขาดรายได้
<p>ตาย</p> <p>หลักเกณฑ์ :</p> <p>จ่ายเงินสมทบในส่วนของกรณีตายมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน ภายในระยะเวลา 6 เดือน ก่อนวันแก่ความตาย</p>	<p>1) ผู้จัดการศพมีสิทธิได้รับเงินค่าทำศพ 30,000 บาท</p>	<p>ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ ได้แก่ บิดา มารดา สามี หรือ ภรรยา ที่จดทะเบียนสมรส กับผู้ประกันสังคม หรือบุตรที่ ชอบด้วยกฎหมายของ ผู้ประกันตน จะได้รับเงิน สงเคราะห์กรณีตาย ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 50 ของค่าจ้างเฉลี่ย รายเดือน คูณ ด้วย 3 ในกรณี ที่ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบ มาแล้วตั้งแต่ 36 เดือน แต่ยังไม่ถึง 10 ปี (เท่ากับ ค่าจ้างเฉลี่ยเดือนครึ่ง) - ร้อยละ 50 ของค่าจ้างเฉลี่ย รายเดือน คูณ ด้วย 10 ใน กรณีที่ผู้ประกันตนจ่ายเงิน สมทบมาแล้ว 10 ปีขึ้นไป (เท่ากับค่าจ้างเฉลี่ย 5 เดือน)

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม ศูนย์สาธิตฯ, 2546

จากตารางแสดงสิทธิประโยชน์ทดแทนระยะสั้นที่ผู้ประกันตนจะได้รับ พ.ศ. 2546 มี สิทธิประโยชน์ทดแทนหลายกรณีที่สำนักงานประกันสังคมได้มีการปรับปรุงและเพิ่มประโยชน์ ทดแทนแล้ว เช่น กรณีทุพพลภาพ ขยายเวลาการให้ประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพสำหรับ ผู้ ทุพพลภาพก่อนวันที่ 30 มีนาคม 2538 จาก 15 ปี เป็นตลอดชีวิต หรือกรณีตายได้ปรับเพิ่มค่าทำ ศพกรณีตายจากรายละ 20,000 บาท เป็นรายละ 30,000 บาทแล้ว .

สำหรับกรณีคลอดบุตรนับตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ยังคงจ่ายเงินทดแทนให้แก่ผู้ประกันตนในอัตราเดิม คือ เหมายจ่าย 4,000 บาท ต่อการคลอดหนึ่ง ครั้ง โดยจำแนกค่าใช้จ่ายเป็นการดูแลก่อนคลอดบุตร 500 บาท ค่าคลอด 2,000 บาท และค่าดูแลหลังคลอด 1,500 บาท ไม่แตกต่างเป็นการคลอดโดยลักษณะใด แต่สถานการณ์ปัจจุบันการปรับตัวของค่าดัชนีราคาผู้บริโภคด้านการรักษาพยาบาลและการบริการส่วนบุคคล จำนวนเงินที่ เหมายจ่ายควรปรับให้มีความสัมพันธ์กับค่าดัชนีเป็นรายปีตามค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น ทุกปีด้วย เช่นกัน

2.2.4 วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์และคลอดบุตรกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

จากรายงานการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์ พ.ศ. 2539 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าร้อยละ 95 ของสตรีที่พระราชอาณาจักรที่เคยสมรสได้ไปฝากครรภ์หรือตรวจครรภ์ก่อนคลอด และร้อยละ 96.7 ของสตรีดังกล่าวเคยสมรสในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นร้อยละ 1.65 และ 1.96 ของจำนวนสตรีในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่อายุระหว่าง 30-34 และ 35-39 ซึ่งเป็นช่วงเจริญพันธุ์สำหรับสตรีในเขตเมือง และในเขตอุตสาหกรรม เป็นเฉพาะสภาพแวดล้อม ค่านิยม และหน้าที่การงาน โดยอายุของมารดาที่มีผลต่อความเสี่ยงต่อการเกิดโรค แสดงได้ดังตัวเลขการแท้งสูงถึง 266,181 ราย ในสตรีอายุ 30-34 ปี และ 263,475 รายในสตรีอายุระหว่าง 35-39 ปี และสถิติการแท้งดังกล่าว สาเหตุมาจากมารดาสุขภาพมารดาไม่ดี ดังแสดงได้ตาราง 2.7

ตารางที่ 2.7 อัตราร้อยละของสตรีเคยสมรส อายุ 15-49 ปี ที่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่อายุ 0-2 ปี จำแนกตามจำนวนที่ทำแท้ง เขตการปกครอง และภาค

ประเภทและจำนวน ครั้งที่ทำแท้ง และ สาเหตุที่ทำแท้ง	รวม	พระราชอาณาจักร			ภาคกลาง (ไม่รวม กรุงเทพฯ)	ภาคเหนือ	ภาค ตะวันออก	ภาคใต้
		ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	กรุงเทพฯ				
เหตุผลที่ทำแท้ง	100	100	100	100	100	100	100	100
ยังไม่พร้อม จะมีบุตร	50.5	49	51	41.5	50.4	58.1	49.3	44.7
สุขภาพไม่ดี	18.3	18.6	18.2	16.5	32.3	17.3	15.8	12.5
บุตรถี่เกินไป	21.2	15	23.2	17.21	7.0	20.4	22.1	37.2
อื่นๆ	7	16.1	3.9	24.3	4.7	1.0	8.2	5.6
ไม่ทราบ	3.1	1.3	3.7	0	5.6	3.2	4.6	0

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานการสำรวจภาวะเจริญพันธุ์, 2539

จากรายงานข้างต้น พบว่าอัตราร้อยละของสตรีที่สมรสแล้วอายุ 15-49 ปี ร้อยละ 18.3 ของจำนวนประชากรทั่วราชอาณาจักรทั้งหมด เพราะสาเหตุสุขภาพไม่ดีปัญหาสุขภาพอนามัยของแม่และเด็กยังคงเป็นปัญหาหลักที่สำคัญ เนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการคมนาคมที่ส่งผลกระทบต่อกรเสียชีวิตของสตรีมีครรภ์ จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญในการฝากครรภ์หรือตรวจครรภ์ก่อนคลอด ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนของการฝากครรภ์ดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกันตนต้องสำรองไปก่อน ทั้งนี้เพราะเงื่อนไขการเบิกเงินทดแทนต้องเบิกครั้งเดียวหลังจากการคลอดเสร็จสิ้นแล้วเท่านั้น ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในมาตรา 66 กล่าวไว้ว่าประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรในอัตราเหมาจ่าย 4,000 บาท ประกอบด้วย ค่าตรวจและรับฝากครรภ์ ค่าบำบัดทางการแพทย์ ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ ค่าทำคลอด ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล

ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตั้งครรภ์เริ่มตั้งแต่ครรภ์กระทั่งคลอด เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อเตรียมตัวให้มารดาคลอดบุตรอย่างปลอดภัย บุตรที่เกิดมามีน้ำหนักแรกเกิดดี อัตราการรอดสูง มารดามีสุขภาพแข็งแรง เพื่อเป็นการลดอัตราการตายมารดาและทารก จะประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทางตรงและค่าใช้จ่ายทางอ้อม ดังนี้

ค่าใช้จ่ายเริ่มตั้งครรภ์ จนถึงก่อนคลอด หรือค่าฝากครรภ์

ค่าใช้จ่ายทางตรง (Direct Costs)	ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Costs)
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจเลือด	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจปัสสาวะ	ค่าใช้จ่ายในเรื่องข่าวสารข้อมูล
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจหาการติดเชื้อบางชนิดที่อาจนำไปสู่ทารก เช่น เบบ้าหววน, ชาติสซีเมีย	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ
ค่าวัคซีน เช่น วัคซีนบาดทะยัก, วัคซีนเยอรมัน	ค่าเสียโอกาสในการทำงาน
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจดูแลการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ เช่น อัลตราซาวด์	
ค่ายาบำรุง	

ค่าคลอด

ค่าใช้จ่ายทางตรง (Direct Costs)	ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Costs)
ค่าใช้จ่ายและค่าเวชภัณฑ์	ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่ง
ค่าทำคลอด	ผู้ป่วย
ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
ค่าบริหารและค่าพยาบาลทารกแรกเกิด	ค่าใช้จ่ายในเรื่องข่าวสารข้อมูล
ค่าพยาบาล และเภสัชกร	ค่าบริการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็น
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในโรงพยาบาล	

ในปัจจุบันดัชนีราคาผู้บริโภคด้านการรักษาพยาบาลสูงขึ้นทุกปี การพิจารณาปรับจำนวนเงินเหมาจ่ายควรปรับให้มีความสัมพันธ์ตามค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น โดยคำนึงถึงอัตราการให้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนมาประกอบพิจารณา ดังนั้นการวิเคราะห์ตามภาวะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เพื่อสะท้อนให้เห็นค่าใช้จ่ายที่แท้จริงในการตั้งครุภัณฑ์แต่ละครั้ง และประเมินค่าใช้จ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้ประกันตน หรือภรรยาผู้ประกันตนในกรณีคลอดบุตร จากผู้ประกันตนจริงๆ จึงน่าจะสะท้อนให้เห็นค่าใช้จ่ายจริงตามสภาพปัจจุบัน

2.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

จากตัวเลขค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการฝากครรภ์ และค่าใช้จ่ายในการคลอด ที่นายแพทย์วิโรจน์ และคณะได้ทำการวิจัย ได้ทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2536 เป็นการเก็บข้อมูลจากใบคำร้องขอเบิกเงินทดแทนกรณีคลอดบุตร (สปส-2/01) ที่ผู้ประกันตนยื่นเบิกต่อสำนักงานประกันสังคมพื้นที่จังหวัด ทำการศึกษาในขณะนั้น ซึ่งจะรวมเฉพาะค่าใช้จ่ายตามใบเสร็จรับเงินที่ทางโรงพยาบาลออกให้ แต่ในความเป็นจริงผู้ประกันตน ย่อมมีค่าใช้จ่ายในการฝากครรภ์และค่าใช้จ่ายในการคลอดย่อมสูงกว่าที่ผ่านมาในอดีตเนื่องด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น ค่าบริการทางการแพทย์ที่เพิ่มขึ้น, ค่ายา, ค่าวัคซีน และผู้ประกันตนยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปกลับในอัตราค่อนข้างสูง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเดินทางเมื่อครรภ์แก่

และจากการวิจัยของ : จิราภรณ์ เกษรสุจริต ที่แสดงในตาราง 2.4 เงินสมทบและประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ปี 2534-2540 จะเห็นว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา

สำนักงานประกันสังคม มีการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรสูงกว่าเงินสมทบกรณีคลอดบุตรที่ได้รับ ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานประกันสังคมได้มีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์กรณีคลอดบุตรเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของเงินทดแทนรายได้จากการหยุดงานเพื่อคลอดบุตร ซึ่งจ่ายในรูปของเงินเหมาจ่าย 45 วัน โดยไม่ขึ้นกับวันหยุดที่แท้จริงของผู้ประกันตน

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการตั้งครรภ์ของผู้ประกันตน ได้ดังภาพที่ 2.2 แสดงกรอบแนวความคิดในการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตร กับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

ภาพที่ 2.2 แสดงกรอบแนวความคิดการศึกษาค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตร
กับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

ค่าใช้จ่ายเริ่มตั้งครรภ์ จนถึงก่อนคลอด หรือ ค่าฝากครรภ์	
ค่าใช้จ่ายโดยตรง (Direct Coats)	ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Costs)
6. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจเลือด	5. ค่าใช้จ่ายในเรื่องการเดินทาง
7. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจ ปัสสาวะ	6. ค่าใช้จ่ายในเรื่องข่าวสาข้อมูล
8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจหา การติดเชื้อบางชนิดที่อาจ นำไปสู่ทารก เช่น เบบ้าหววน, ธาลัสซีเมีย	7. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ
9. ค่าวัคซีน เช่น วัคซีนบาดทะยัก หัดเยอรมัน	8. ค่าเสียโอกาสในการทำงาน
10. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจดูแล การเจริญเติบโตของทารกใน ครรภ์ เช่น อัลตราซาวด์	
6. ค่ายาบำรุง	

ค่าคลอด	
ค่าใช้จ่ายโดยตรง (Direct Coats)	ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Costs)
7. ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์	5. ค่ารถพยาบาลหรือค่า พาหนะรับส่งผู้ป่วย
8. ค่าทำคลอด	6. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
9. ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาล ในสถานพยาบาล	7. ค่าใช้จ่ายในเรื่องข่าวสาร ข้อมูล
10. ค่าบริการและค่าพยาบาล ทารกแรกเกิด	8. ค่าบริการและค่าใช้จ่าย อื่นๆ ที่จำเป็น
11. ค่าพยาบาลและเภสัชกร	
12. ค่าใช้จ่ายๆ ในโรงพยาบาล	

ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรในอัตรา
เหมาจ่าย 4,000 บาท ประกอบด้วย
ค่าตรวจและรับฝากครรภ์
ค่าบำบัดทางการแพทย์
ค่ายาและเวชภัณฑ์
ค่าทำคลอด
ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล
ค่าบริการและค่าพยาบาลทารกแรกเกิด
ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย
ค่าบริการอื่นที่จำเป็น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา :

การเลือกพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกพื้นที่ที่มีจำนวนสถานประกอบและจำนวนผู้ประกันตนมากที่สุดในกลุ่ม เขตอุตสาหกรรมตามสถิติของสำนักงานประกันสังคม พ.ศ. 2543 แสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตน จำแนกเป็นรายจังหวัด (เฉพาะจังหวัดกรุงเทพมหานคร) ณ ธันวาคม 2543

จังหวัด	สถานประกอบการ (แห่ง)	จำนวนผู้ประกันตน (คน)
1. นครปฐม	2,127	146,879
2. นนทบุรี	2,442	122,908
3. ปทุมธานี	2,455	241,491
4. สมุทรปราการ	6,399	560,910
5. สมุทรสาคร	2,710	263,267

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม, สถิติ, 2543

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าจังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่มีสถานประกอบการและจำนวนผู้ประกันตนมากที่สุด ซึ่งจังหวัดสมุทรปราการ เป็นสถานที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมบางปู ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกและที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่มนิคมอุตสาหกรรมของไทย คือมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 302 โรงงาน คิดเป็นจำนวนผู้ประกันตนร้อยละ 37.95 ของจำนวนผู้ประกันตนในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 1,335,455 คน (ที่มา : สถิติงานประกันสังคม 2543)

สภาพทางกายภาพของนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

1) ประวัติโดยย่อ นิคมอุตสาหกรรมบางปู เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกที่เกิดจากการรวมทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) กับบริษัทพัฒนาที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจำกัด เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 จัดตั้งเพื่อให้เป็นแหล่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุด

2) สภาพแวดล้อมโดยย่อ นิคมอุตสาหกรรมบางปู มีพื้นที่ประมาณ 5,806 ไร่ ตั้งอยู่หลักกิโลเมตรที่ 34 - 37 ถนนสุขุมวิท ตำบลบางปูใหม่และตำบลแพรกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ระยะทางห่างจากตัวเมืองสมุทรปราการ 8 กิโลเมตร และระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 34 กิโลเมตร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ภายในนิคมฯ ได้แบ่งเขตอุตสาหกรรมออกเป็น 2 เขต ดังนี้

- เขตอุตสาหกรรมทั่วไป มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 302 โรงงาน จำนวนคนงาน 45,000 คน
- อุตสาหกรรมส่งออก มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 45 โรงงาน จำนวนคนงาน 21,000 คน

3.2 กลุ่มประชากร

กลุ่มแรงงานผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ภายใต้สถานประกอบการดังกล่าว และสถานพยาบาลของภาครัฐได้โครงการประกันสังคมในจังหวัดสมุทรปราการ 2 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลสมุทรปราการ และ โรงพยาบาลพระประแดง

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งตัวอย่างผู้ประกันตน โดยใช้วิธีเจาะจง

กลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตน ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดย เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตน โดยนิคมอุตสาหกรรมบางปูจำนวน 100 คน สำหรับตัวอย่างผู้ประกันตนหญิงที่สมรสแล้วและมีบุตร เพื่อตอบแบบสอบถามในสามตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ตอบ

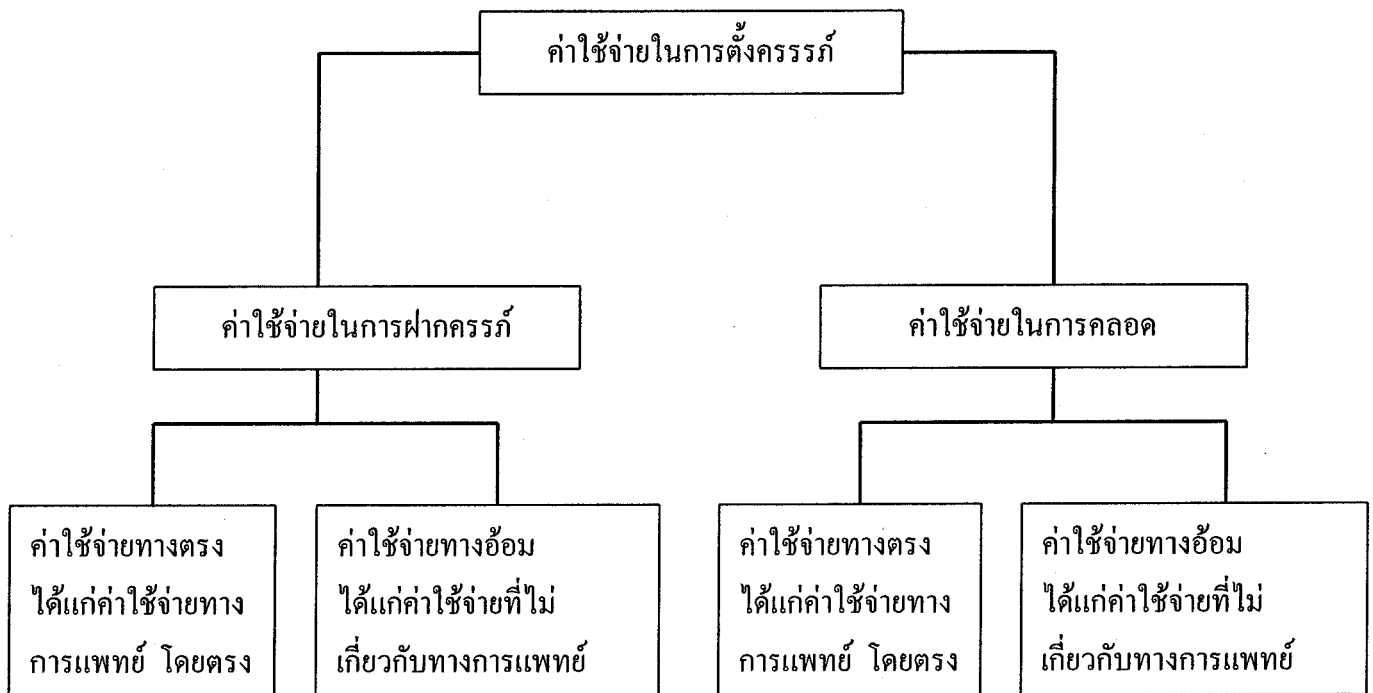
ตอนที่ 2 คำถามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการฝากครรภ์

ตอนที่ 3 คำถามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคลอด

3.4 กำหนดตัวแปร

ในงานวิจัยฉบับนี้จะทำการศึกษาค่าใช้จ่ายในการตั้งครุภัณฑ์ของผู้ประกันตน ในกรณีคลอดบุตรแสดงได้ดังภาพ ต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการตั้งครุภัณฑ์

จากภาพที่ 3.1 สรุปให้อยู่ในรูปแบบทางคณิตศาสตร์ ได้ดังนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครุภัณฑ์ = ค่าใช้จ่ายทางตรง + ค่าใช้จ่ายทางอ้อม
- (2) ค่าใช้จ่ายในการตั้งครุภัณฑ์ = ค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครุภัณฑ์ + ค่าคลอด

ตารางที่ 3.2 แสดงรายการค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครรภ์และค่าคลอด

ค่าใช้จ่าย	โรงพยาบาล สมุทรปราการ	โรงพยาบาล พระประแดง
ค่าฝากครรภ์		
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจเลือด+ค่ายาบำรุง	300	400
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจปัสสาวะ	100	120
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจหาการติดเชื้อ	0	0
ค่าวัคซีนรวม	150	120
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจดูการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ (ถ้าจำเป็น)	400	400
ค่าคลอด		
ค่าทำคลอด	1,280	1,300
ค่าแพทย์	0	0
ค่ายาและเวชภัณฑ์	500	400
ค่าบริการและค่าพยาบาลทารกแรกเกิด	250	300
ค่าใช้จ่ายในการพักฟื้นหลังคลอด		
ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล (เฉลี่ย 4 วัน – คลอด ธรรมชาติ)	600	600
ค่าพยาบาลและเภสัชกร	0	0
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในโรงพยาบาล	0	0
จำนวนวันในการพักฟื้นในโรงพยาบาล (เฉลี่ย 4 วัน – คลอด ธรรมชาติ)	4	4
ค่าบริบาลและค่าพยาบาลทารกแรกเกิด (ถ้าต้องการ)	500	500
รวม ค่าใช้จ่ายขั้นต่ำ (ค่าฝากครรภ์+ค่าคลอด+ค่าใช้จ่ายในการพักฟื้น หลังคลอด)	3,180	3,240
รวม ค่าใช้จ่ายพื้นฐานอนามัยแม่และบุตร (ค่าฝากครรภ์+ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับการตรวจดูการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ ค่าคลอด+ ค่าใช้จ่ายในการพักฟื้นหลังคลอด+ค่าบริบาลและค่าพยาบาลทารก แรกเกิด)	4,080	4,140

จากตารางที่ 4.1.1 (1) แสดงรายการค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครรภ์และคลอดข้างต้น ที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่แผนกสูติรีเวช และเจ้าหน้าที่การเงิน แสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายขั้นต่ำในการคลอดบุตร 1 คน โดยการคลอดตามธรรมชาติ มารดามีสุขภาพแข็งแรง-คลอดที่โรงพยาบาลสมุทรปราการและโรงพยาบาลพระประแดง มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น เป็นจำนวนเงิน 3,180 บาท และ 3,240 บาท ตามลำดับ และหากต้องการคุณภาพชีวิตของมารดาและทารกมีคุณภาพที่ดี ค่าใช้จ่ายสูงสุดในการตั้งครรภ์และคลอดของผู้ประกัน (การคลอดธรรมชาติ) ผู้ประกันต้องสำรองเงินจำนวนที่มากกว่าเงินจากผลประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรที่ผู้ประกันตนได้รับจำนวน 4,000 บาท และจำนวนเงินดังกล่าวเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายขั้นต่ำในการคลอดบุตรเท่านั้น นั่นหมายความว่ามารดาผู้ประกันตน และทารกที่คลอดต้องมีสุขภาพแข็งแรงจริงๆ เท่านั้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ดี จากการทำการสำรวจและแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาล และกลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตน การวิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการตั้งครุภัณฑ์ เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนทางตรง และต้นทุนทางอ้อมของค่าใช้จ่ายในการฝากครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายในการคลอด นำค่าใช้จ่ายจากการสำรวจแทนค่าในตัวแปรที่กำหนดสรุปเป็นผลการวิเคราะห์

4.1 ข้อมูลทั่วไป

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง : โรงพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลของรัฐบาล ในจังหวัดสมุทรปราการ 2 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลสมุทรปราการ และโรงพยาบาลบางบ่อ รายละเอียดแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โรงพยาบาล

1)	โรงพยาบาลสมุทรปราการ					
ที่ตั้ง	เลขที่ 71 ถนนจ๊กกะพาก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ					
แผนกสูตินารี	ห้องรวม	30-	เตียง	จำนวน	2	ห้อง
	ห้องพิเศษ	4	เตียง	จำนวน	1	ห้อง
	ห้องพิเศษเตียงเดี่ยว			จำนวน	40	ห้อง
	จำนวนแพทย์และพยาบาลแผนกสูตินารี			จำนวน	40	คน

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนเงินที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการจ่ายให้แก่
ผู้ประกันตนเบิกค่าคลอดบุตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2545

จำนวน : พันบาท

เดือน	พ.ศ. 2542		พ.ศ. 2543		พ.ศ. 2544		พ.ศ. 2545	
	ค่า คลอด บุตร	เงินชดเชย การหยุด งาน	ค่า คลอด บุตร	เงินชดเชย การหยุด งาน	ค่า คลอด บุตร	เงินชดเชย การหยุด งาน	ค่า คลอด บุตร	เงินชดเชย การหยุด งาน
มกราคม	5,684	9,215.63	5,751	9,646.68	6,075	10,366.08	6,076	10,267.64
กุมภาพันธ์	4,700	8,145.84	5,047	8,465.18	5,504	9,407.31	5,020	8,617.13
มีนาคม	5,508	5,980.06	6,116	10,654.16	5,904	9,848.63	5,776	10,228.67
เมษายน	4,938	8,209.20	4,928	8,494.52	5,296	9,343.75	5,988	10,699.01
พฤษภาคม	5,305	9,275.68	6,508	11,311.28	5,876	10,029.63	6,500	11,238.53
มิถุนายน	6,534	10,844.96	5,720	9,860.39	5,468	9,719.32	5,816	9,851.92
กรกฎาคม	5,604	9,661.84	5,596	9,856.00	5,948	10,361.70	6,144	10,555.58
สิงหาคม	6,028	10,020.40	6,047	10,545.75	6,088	10,521.08	6,048	10,240.64
กันยายน	5,996	10,266.00	6,004	10,340.26	5,640	9,918.06	6,428	11,365.09
ตุลาคม	5,696	9,792.30	6,560	11,323.44	6,829	11,903.77	7,216	12,306.60
พฤศจิกายน	6,372	10,415.90	6,536	11,039.69	6,112	10,850.90	6,536	11,248.29
ธันวาคม	5,596	9,415.90	6,140	10,610.46	5,360	9,777.98	5,980	10,392.13
รวม	67,961	111,310.49	70,953	122,147.82	70,163	122,018.21	73,528	127,011.22

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

5.1 ผลการวิเคราะห์

จากตัวแปร และ สมการการคำนวณค่าใช้จ่ายในการตั้งครรภ์ ดังนี้

5.1.1 ค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครรภ์ เขียนในรูปสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$[A_1 + A_2 + A_3 + A_4 + A_5] + [nx (B_1 + B_2 + B_3 + B_4)] , n > 0 \dots\dots \text{สมการที่ 1}$$

โดยที่	A	=	ค่าใช้จ่ายที่จ่ายครั้งเดียวเมื่อไปฝากครรภ์ครั้งแรก
	A ₁	=	ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการตรวจเลือด
	A ₂	=	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจปีสสาวะ
	A ₃	=	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจหาการติดเชื้อ
	A ₄	=	ค่าวัคซีนรวม
	A ₅	=	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจดูการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์

และ	B	=	ค่าใช้จ่ายที่จ่ายต่อครั้งที่ต้องไปพบแพทย์ตามนัด
	B ₁	=	ค่ายาบำรุง
	B ₂	=	ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
	B ₃	=	ค่าบริการอื่นที่จำเป็น
	B ₄	=	ค่าเสียโอกาสในการทำงาน
	n	=	จำนวนครั้งเฉลี่ยของการฝากครรภ์ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงคลอด

5.1.2 ค่าใช้จ่ายในการคลอด เขียนในรูปสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$[C_1 + C_2 + C_3 + C_4] + [d (D_1 + D_2 + D_3)] , n > 0 \quad \dots \text{สมการที่ 2}$$

โดยที่	C	=	ค่าใช้จ่ายครั้งเดียวเมื่อคลอด ได้แก่
	C ₁	=	ค่าทำคลอด
	C ₂	=	ค่าแพทย์
	C ₃	=	ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์
	C ₄	=	ค่าบริบาลและค่าพยาบาลทารกพยาบาล
และ	D	=	ค่าใช้จ่ายตามจำนวนวันที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาล
	D ₁	=	ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล
	D ₂	=	ค่าพยาบาลและเภสัชกร
	D ₃	=	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในโรงพยาบาล
	d	=	จำนวนวันในการพักฟื้นในโรงพยาบาล

ค่าใช้จ่ายทางตรง

จากตัวเลขที่แสดงรายการค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครรภ์และค่าคลอด ดังตารางที่ 4.1.2 เมื่อนำตัวเลขค่าใช้จ่ายดังกล่าวมาแทนค่าในสมการที่ 1 และสมการที่ 2 เพื่อคำนวณหาค่าใช้จ่ายสำหรับการตั้งครรภ์ทั้งหมด จะได้ค่าใช้จ่ายดังนี้

$$\begin{array}{l} \text{โรงพยาบาลสมุทรปราการ} \\ (300+100+150) + (1,280+500+250+600) \end{array} = 3,180 \text{ บาท}$$

$$\begin{array}{l} \text{โรงพยาบาลพระประแดง} \\ (400+120+120) + (1,300+400+300+600) \end{array} = 3,240 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าใช้จ่ายทางตรงสำหรับการตั้งครรภ์เฉลี่ย} = 3,210 \text{ บาท}$$

ค่าใช้จ่ายทางอ้อม

จากการตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อมาฝากครรภ์และค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อคลอด ดังแสดงในตารางที่ 4.2.2 และตารางที่ 4.2.3 สามารถประเมินค่าใช้จ่ายทางอ้อม ได้ดังนี้

ค่าใช้จ่ายทางอ้อมในการเดินทางเพื่อมาฝากครรภ์ *
(เฉลี่ย 2 บาท ต่อครั้ง รวม 6 ครั้ง) = 1,200 บาท

ค่าใช้จ่ายทางอ้อมในการเดินทางเพื่อคลอด **
(ครั้งเดียว 400 บาท) = 400 บาท

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายทางอ้อมสำหรับการตั้งครรภ์เฉลี่ยทั้งหมด = 1,600 บาท

*,** ตัวเลขจากการทดสอบแบบสอบถามของผู้ประกันตนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่มีจำนวนผู้ตอบสูงสุด ตามตารางที่ 4.2.2 และตารางที่ 4.2.3 ร้อยละ 51 และร้อยละ 50 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายในการตั้งครรภ์

จากตัวเลขแสดงค่าใช้จ่ายในการตั้งครรภ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมข้างต้น ได้พบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยโดยรวมในการตั้งครรภ์ เท่ากับ ค่าใช้จ่ายสำหรับการตั้งครรภ์เฉลี่ย บวกกับค่าใช้จ่ายทางอ้อมสำหรับการตั้งครรภ์เฉลี่ย เพราะฉะนั้น

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยโดยรวมของในการตั้งครรภ์ = 3,210 + 1,600 บาท
= 4,810 บาท

5.1.3 วิเคราะห์ระบบการเงินของประโยชน์ทดแทน

จากการวิเคราะห์ระบบการเงินของประโยชน์ทดแทนระยะสั้น พบว่า ค่าใช้จ่ายที่ทางสำนักงานประกันสังคมจ่ายสำหรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรเปรียบเทียบกับเงินสมทบกรณีคลอดบุตร ที่จ่ายสมทบทั้ง 3 ฝ่าย ตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา จำนวนส่วนประโยชน์ทดแทนที่จ่ายสำหรับกรณีคลอดบุตรมีจำนวนมากกว่าเงินสมทบจากผู้ประกันตน, นายจ้าง และภาครัฐ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สำนักงานประกันสังคมยังคงอัตราเหมาจ่าย 4,000 บาท สำหรับเงินทดแทนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการคลอดตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของกองทุนประกันสังคมเฉพาะในส่วนของการจัดสรรเงินสมทบกรณีคลอดบุตรในอัตราร้อยละ 0.12 ปี (พ.ศ. 2538) และข้อมูลทางการเงินของกองทุนประกันสังคมในด้านรายจ่ายเฉพาะประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร สาเหตุที่ทำให้้อัตราร้อยละระหว่างเงินสมทบและประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร มีสัดส่วนที่ลดลงนั้น อาจเป็นสาเหตุเนื่องมาจาก

- 1) จำนวนผู้ประกันตนที่เข้าร่วมโครงการลดน้อยลง เนื่องจากสาเหตุเลิกจ้างในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจตั้งแต่ปลายปี 2539 เป็นต้นมา)
- 2) ในปี 2541 สำนักงานประกันสังคมได้ปรับลดเงินสมทบประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรจากร้อยละ 0.12 เหลือร้อยละ 0.08

จากสองสาเหตุข้างต้นอาจมีส่วนทำให้กองทุนประกันสังคมไม่พิจารณาปรับเพิ่มเงินทดแทนค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตร แต่ไม่ได้หมายความว่าค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกันตนสำรองจ่ายไปก่อนหน้านี้จะไม่เพิ่มขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันจำนวนแรงงานหญิงในภาคอุตสาหกรรมและบริการมีมากขึ้น การจัดสรรสวัสดิการเพื่อการอนามัยแม่และเด็กและคุณภาพชีวิตประชากรให้มีคุณภาพที่ดีตั้งแต่แรกเกิดจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษานโยบายเพื่อการพัฒนาให้ดำเนินการประกันสังคมสมดังเจตนารมณ์ของแนวความคิดว่าด้วยการประกันสังคม นอกจากนี้การตั้งครรภ์เป็นภารกิจอันยิ่งใหญ่ของลูกผู้หญิง การตั้งครรภ์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายสำหรับว่าที่คุณแม่คนใหม่ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะระยะตั้งครรภ์ 3 เดือน แรกมีความสำคัญมาก เพราะเป็นระยะที่ทารกฝังตัว ช่วงระยะเวลานี้จึงนับว่ามีความสำคัญมาก ดังนั้นหญิงมีครรภ์จึงต้องรับการดูแลและคำแนะนำจากแพทย์ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์เลยทีเดียว

จากตัวเลขแสดงค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อมสำหรับการฝากครรภ์และค่าคลอดข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหากต้องการคุณภาพชีวิตของมารดาและทารกมีคุณภาพที่ดี ค่าใช้จ่ายสูงสุดในการ ตั้งครรภ์และคลอดของผู้ประกัน (การคลอดธรรมชาติ-โรงพยาบาลของรัฐ) ผู้ประกันตนต้องสำรอง จ่ายเงินจำนวน โดยเฉลี่ยเท่ากับ 4,810 บาท ซึ่งเป็นเงินจำนวนดังกล่าว ไม่ได้รวมค่าใช้จ่ายในการ ตรวจดูความเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ (Ultra Sound) และค่าใช้จ่ายในการบริหารและค่า พยาบาลทารกแรกเกิดจำนวนเงินที่ผู้ประกันตน หรือภรรยาผู้ประกันตนต้องสำรองจ่าย 4,810 บาท นั้นก็มากกว่าเงินที่ได้รับจากประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ที่ผู้ประกันตนจำนวน 4,000 บาท ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายทางตรงขั้นต่ำในการคลอดบุตรเท่านั้น นั้นหมายความว่ามารดาผู้ประกันตน และทารกที่คลอดต้องมีสุขภาพแข็งแรงจริงๆ เท่านั้น

แต่ในสภาวะปัจจุบันจำนวนค่าใช้จ่ายสำหรับการฝากครรภ์ คลอด ที่ผู้ประกันตนหรือ ภรรยาผู้ประกันตนที่สำรองจ่ายไปก่อนนั้นมีมูลค่ามากกว่าประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร ใน รูปแบบเงินสดที่เบิกจากสำนักงานประกันสังคม ทั้งนี้เพราะค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นดังนั้น เพื่อให้งาน ประกันสังคมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระให้แก่ผู้ประกันตน สำนักงาน ประกันสังคมสมควรพิจารณาปรับขึ้นเงินทดแทนกรณีคลอดบุตรให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริงของ ผู้ประกันตน เพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพ และค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ในปัจจุบันทั้งนี้เพื่อ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของงานประกันสังคมซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งอันเป็น หัวใจของงานประกันสังคม คือ “จ่ายประโยชน์ทดแทนให้เหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีพ”

บรรณานุกรม

- กองแผนงานสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข,หนังสือชุดประกันสุขภาพ, “ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม”, ,2536
- สำนักงานประกันสังคม, รายงานการวิจัยการประกันสังคม : การศึกษาวิเคราะห์การเพิ่มประโยชน์ทดแทน,จิราภรณ์ เกษรสุจริต,สำนักงานประกันสังคม,2541
- จุฑา มนต์ไพบูรณ์,นพวรรณ จงวัฒนา,บุษบา คุณาศิริรินทร์ ,รายงานเบื้องต้นโครงการวิจัยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเด็ก,2522
- ด.ร.เขาวเรศ ทับพันธุ์, การประเมินโครงการตามแนวทางเศรษฐศาสตร์, ,2541
- ศูนย์สารนิเทศ,สำนักงานประกันสังคม, ความรู้เบื้องต้นของกองทุนเงินทดแทน กองทุนประกันสังคม, 2545
- ศูนย์สารนิเทศ,สำนักงานประกันสังคม,เอกสารชี้แจง นายจ้าง ลูกจ้าง และคู่มือผู้ประกันตน, 2545
- พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และ พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537
- A.J Culyer , **The Economics of Health Vol.1**, 1991
- Tom Jefferson-Vittirio Demicheli and Miranda Mugford,**Elementary Economic Evaluation In Health Care**, 1996
- Rexford E.Santerre,Stephen P.Neum , **Health Economics Theories, Insights and industries study**, 1996

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางฉวีวรรณ เบรทซ์ (โรจนประดิษฐ์)
วัน เดือน ปี	11 ตุลาคม 2511
สถานที่เกิด	กรุงเทพ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พ.ศ 2534
สถานที่ทำงาน	สถานทูตอเมริกา ประจำกรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่แผนกการเงิน

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์สำหรับโรงพยาบาล

โดยนางฉวีวรรณ โรจนประดิษฐ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ค่าฝากครรภ์	จำนวนเงิน(บาท)
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจเลือด และค่ายาบำรุง	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจปัสสาวะ	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการตรวจหาการติดเชื้อ	
ค่าวัคซีนรวม	
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ระบุ.....)	
ค่าคลอด	
ค่าทำคลอด	
ค่าแพทย์	
ค่ายาและเวชภัณฑ์	
ค่าบริการและค่าพยาบาลทารกแรกเกิด	
ค่าใช้จ่ายในการพักฟื้นหลังคลอด	
ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล	
ค่าพยาบาลและเภสัชกร	
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในโรงพยาบาล	

แบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตน

โดยนางฉวีวรรณ โรจนประดิษฐ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

1) ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ ผู้ตอบแบบสอบถาม _____

อายุ _____ อาชีพ _____ รายได้ต่อเดือน _____

จำนวนบุตร _____ อายุครรภ์ _____

2) ประวัติการตั้งครรภ์

ลักษณะครรภ์ ปกติ ผิดปกติ (ระบุ _____) ยังไม่ทราบ

การฝากครรภ์ ปกติ ฝากพิเศษ ยังไม่ฝาก

การคลอด คลอดปกติ ฝากคลอดปกติ
 ฝากคลอดผิดปกติ อื่นๆ (ระบุ _____)

3) ค่าใช้จ่าย :

3.1) ค่าฝากครรภ์ ปกติ จำนวนเงิน _____ (บาท)
 ฝากพิเศษ จำนวนเงิน _____ (บาท)

3.2) ค่าคลอด ปกติ จำนวนเงิน _____ (บาท)
 ฝากคลอดปกติ จำนวนเงิน _____ (บาท)
 ฝากคลอดผิดปกติ จำนวนเงิน _____ (บาท)
 อื่นๆ ระบุ _____
จำนวนเงิน _____ (บาท)

ขั้นตอนการขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

หลักเกณฑ์ที่จะทำให้ท่านมีสิทธิ จ่ายเงินสมทบในส่วนกรณีคลอดบุตรมาแล้วไม่น้อยกว่า 7 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนวันคลอดบุตร

สิทธิที่ท่านจะได้รับ

1. ค่าคลอดบุตรเหมาจ่าย
2. เงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร เหมาจ่ายในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างเฉลี่ย เป็นระยะเวลา 90 วัน
3. มีสิทธิได้รับคนละ 2 ครั้ง

ผู้ประกันตนหญิง

1. เงินค่าคลอดบุตรเหมาจ่าย 4,000 บาท/ครั้ง
2. เงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร เหมาจ่ายในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างเฉลี่ย เป็นระยะเวลา 90 วัน

ผู้ประกันตนชาย

เงินค่าคลอดบุตรเหมาจ่าย 4,000บาท/ครั้ง สำหรับภรรยาที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายหรือหญิงที่อยู่กินฉันท์สามีภรรยาแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส

หมายเหตุ : ถ้าสามีภรรยาเป็นผู้ประกันตนทั้งคู่ให้ใช้สิทธิในการเบิกค่าคลอดบุตรรวมกัน ไม่เกิน 4 ครั้ง

หลักฐานที่ต้องใช้ในการยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

- แบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร (สปส. 2-01/2)
- สูติบัตรของบุตรพร้อมสำเนา
- ทะเบียนสมรสพร้อมสำเนา (กรณีภรรยาผู้ประกันตนคลอดบุตร) หากไม่มีทะเบียนสมรส ให้แนบหนังสือรับรองของผู้ประกันตนกรณีไม่มีทะเบียนสมรส
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- สำเนาบัตรประกันสังคม
- หนังสือรับรองของนายจ้าง

ที่มา สำนักงานประกันสังคม

**แบบคำขอรับประโยชน์ทดแทน
กรณีคลอดบุตร
กองทุนประกันสังคม**

สำหรับเจ้าหน้าที่
เลขที่รับแจ้ง.....
วันที่รับ.....
ชื่อผู้รับ.....

1. ข้าพเจ้า นาย นาง นางสาว.....
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....
2. ยื่นคำขอในฐานะ ผู้ประกันตน ผู้มีสิทธิ (กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย) ระบุชื่อผู้ประกันตน.....
3. เลขที่บัตรประกันสังคมของผู้ประกันตน --- เลขประจำตัวประชาชน ----------
4. ชื่อสามีหรือภรรยาของผู้ประกันตน.....
เลขที่บัตรประกันสังคม ----- เลขประจำตัวประชาชน ----------
5. สถานประกอบการที่ผู้ประกันตนทำงานชื่อ.....
เลขที่บัญชี ---------- ลำดับที่สาขา -----
6. ขอรับ ค่าคลอดบุตร เงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร (มีสิทธิขอรับได้เฉพาะผู้ประกันตนหญิงเท่านั้น)
7. วัน เดือน ปี ที่คลอดบุตร.....
8. วิธีการคลอดบุตร คลอดปกติ ผ่าตัด
9. ขอรับเงิน ที่สำนักงานประกันสังคม ธนาณัติสั่งจ่าย ปณ..... ธนาคาร.....
สาขา..... บัญชีเลขที่.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตามความจริงทุกประการ หากปรากฏภายหลังว่าข้าพเจ้ารับเงินโดยไม่มีสิทธิ ข้าพเจ้ายินยอมลดใช้เงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิตลอดจนค่าเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้แก่สำนักงานประกันสังคมภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ สำนักงานประกันสังคมแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

คำแนะนำในการกรอกแบบ (ดูคำแนะนำ)

ลงชื่อ..... ผู้ยื่นคำขอ
(.....)
วันที่...../...../.....

เอกสารประกอบการยื่นคำขอ

- สูติบัตรของบุตรพร้อมสำเนา (กรณีคลอดบุตรผ่าตัดให้นำสูติบัตรของคู่แฝดมาแสดงด้วย)
- ทะเบียนสมรสพร้อมสำเนา (กรณีภริยาผู้ประกันตนคลอดบุตร) หากไม่มีทะเบียนสมรสให้แนบหนังสือรับรองของผู้ประกันตนกรณีไม่มีทะเบียนสมรส
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- สำเนาบัตรประกันสังคม
- หนังสือรับรองของนายจ้าง

คำเตือน : ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าคนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดและประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทน ให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ที่มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น และประโยชน์ทดแทนที่เป็นตัวเงิน ถ้าผู้ประกันตนหรือบุคคลซึ่งมีสิทธิไม่มารับภายใน 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงาน ให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน

คำแนะนำในการกรอกแบบ

1. กรอกชื่อ ชื่อสกุล ของผู้ประกันคนหรือผู้มีสิทธิ (กรณีผู้ประกันคนถึงแก่ความตาย) และที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้
2. ใส่เครื่องหมาย “ ✓ ” ในช่อง หน้าข้อความว่าเป็นผู้ยื่นคำขอในฐานะใด
3. กรอกเลขที่บัตรประกันสังคมและเลขประจำตัวประชาชนของผู้ประกันคน
4. กรอกชื่อ ชื่อสกุล สามีหรือภริยาของผู้ประกันคน เลขที่บัตรประกันสังคม (กรณีสามีหรือภริยาเป็นผู้ประกันคน) และเลขประจำตัวประชาชน
5. กรอกชื่อสถานประกอบการที่ผู้ประกันคนทำงานอยู่ หรือทำงานครั้งสุดท้าย (กรณีออกจากงานแล้ว) หากเป็นกิจการเจ้าของคนเดียวให้กรอกชื่อเจ้าของกิจการ หรือหากเป็นนิติบุคคลให้กรอกชื่อนิติบุคคลนั้น เช่น บริษัท.....พร้อมกรอกเลขที่บัญชีนายจ้างและลำดับที่สาขา
6. ใส่เครื่องหมาย “ ✓ ” ในช่อง หน้าข้อความที่ต้องการขอรับประโยชน์ทดแทน
7. กรอกวัน เดือน ปี ที่คลอดบุตร
8. ใส่เครื่องหมาย “ ✓ ” ในช่อง ว่าเป็นการคลอดบุตรวิธีใด
9. ใส่เครื่องหมาย “ ✓ ” ในช่อง หน้าข้อความที่ต้องการ
  - กรณีรับเงินทางธนาคาร ให้ระบุชื่อที่ทำการไปรษณีย์ที่ต้องการจะติดต่อรับเงิน
  - กรณีรับเงินผ่านธนาคาร บัญชีเงินฝากจะต้องเป็นชื่อของผู้ประกันคน / ผู้มีสิทธิ เท่านั้น
10. ลงลายมือชื่อผู้ยื่นคำขอ (ผู้ประกันคนหรือผู้มีสิทธิแล้วแต่กรณี) พร้อมวัน เดือน ปี ที่ยื่นคำขอ